

Opinia națională

Săptămânal de opinie, informație și idei de larg interes național

Spectrul războiului tulbură viața întregului mapamond

Întrunul luni, 10 februarie 2003, la Palatul Cotroceni, CSAT a adoptat o serie de măsuri strategice în privința crizei irakiene. „S-a reafirmat angajamentul ferm al României de a continua să se implice activ, inclusiv din punct de vedere militar, în campania antiteroristă, alături de SUA și aliații săi din NATO”, a spus președintele Ion Iliescu. „În contextul agravării crizei irakiene, CSAT a acceptat cererea Statelor Unite privind utilizarea spațiului aerian al României și a infrastructurilor necesare în cazul unei acțiuni militare asupra Irakului, ca și angajarea unor subunități românești de decontaminare nucleară, chimică și biologică, de poliție militară, geniu, precum și de asistență medicală în zona de criză”.

De asemenea, Parlamentul a aprobat miercuri, 12 februarie, participarea unor unități militare române la coaliția antiirakiană. Ambasada Statelor Unite la București salută adoptarea de către Parlament a deciziei CSAT pentru „sprijinirea coaliției internaționale, în eventualitatea declanșării unei acțiuni militare în Irak”. Decizia CSAT și cea a Parlamentului au fost luate atât în sprijinul parteneriatului bilateral dintre România și SUA, cât și al sprijinului stabil acordat de România în războiul împotriva terorismului. Oficialii americani apreciază faptul că Parlamentul a aprobat aceste măsuri „atât de rapid” și speră că guvernul din Irak va coopera acum cu experții ONU, conform Rezoluției 1441, pentru a se putea evita declanșarea unui conflict armat, se arată în comunicatul Ambasadei SUA la București.

Consiliul de Securitate al ONU trebuie „să se hotărăască odată, rapid” dacă și susține rezoluția privind dezarmarea Irakului, or, dacă nu, Statele Unite se vor pune în fruntea unei coaliții și o vor face ele – declara, vinerea trecută, la Washington, președintele George W. Bush. Iar, sâmbătă, șeful Administrației de la Washington relua avertismentul în termeni și mai neechivoci, spunând că SUA îl vor răsturna și singure pe Saddam Hussein. SUA au dislocat deja în zona Golfului Persic peste 110.000 de militari, care, la 15 februarie, se așteaptă să ajungă la 150.000, odată cu alți 20-30 de mii de militari britanici. Cinci portavioane și un masiv arsenal militar de toate felurile se află deja în Golf. Este clar: „lucrurile converg spre un conflict” militar, cum spunea acum câteva zile președintele Ion Iliescu. România a fost angajată, prin glasul președintelui Iliescu, ca și al premierului Adrian Năstase, ca, în asemenea situație, să fie alături de SUA. Hotărâre, totuși, dificilă, pentru că europenii, inclusiv rușii, sunt, în cel mai bun caz, împărțiți. Și chiar lumea întreagă. Nici NATO nu este la unison în a susține un război: luni dimineața din partea Franței, Germaniei și Belgiei a sosit la NATO o scrisoare prin care cele trei refuză să apere Turcia, în caz de conflict; altfel spus nu vor să ofere susținerea Alianței Nord-Atlantice pentru o campanie militară a SUA (deciziile, la NATO, ca și la UE, se iau cu unanimitate). Doar guvernul Marii Britanii este fără nici o rezervă pentru război.

Guvernul – pentru că populația britanică este, 86%, împotriva unui război nesancționat de ONU, iar 60% - contra războiului, în orice condiții. De altfel, nu este țară europeană unde opoziția populației față de război să fie mai jos de 50% (contra). Și manifestările contra războiului se țin lanț în lumea întreagă. În Turcia, 90% dintre locuitorii sunt împotriva, de exemplu. Și, atunci, discuția se poartă între guverne: guvernele Italiei, Spaniei și ale altor 6 state vest-europene, ca și ale celor 10 țări est-și central-europene, printre care și România, din „Grupul de la Vilnius” (candidat la NATO) s-au situat de partea SUA.

În schimb, conducerele Franței și Germaniei, principalele state europene, sunt clar împotriva, iar dezacordul pare să se fi adâncit în ultimele zile. Președintele Jacques Chirac și primul ministru Jean-Pierre Raffarin repetau, într-una, că nu vor fi niciodată de acord cu un război, fără aprobarea Consiliului de Securitate al ONU. Conducerea franceză privilegiază soluționarea politică, diplomatică. Cancelarul Schroeder și ministrul de externe Joschka Fischer sunt și mai categorici: Germania nu va participa la război, nici dacă este aprobat de Consiliul de Securitate. Un plan franco-german de dezarmare a Bagdadului, printr-o rezoluție a Consiliului de Securitate al ONU care să aducă „căști albastre” în Irak, a dus, în ultimele zile, la schimburi de replici și mai dure între miniștrii americani și presa din

SUA, pe de o parte, și partenerii lor francezi și germani, pe de alta.

Președintele Chirac, cancelarul Schroeder – și cercurile conducătoare din capitalele respective – nu sunt mânați, sigur, de tentația „băiețească” de a contesta rolul conducător, decisiv, al SUA în structurile de putere ale Occidentului. Fără SUA, ce s-ar face Occidentul? Franța și Germania, căroră li s-a alăturat și Rusia, dau, probabil, aceeași interpretare ca și SUA momentului mondial actual, caracterizat de crize multiple de o anvergură și profunzime fără precedent în istoria lumii. Care amenință însăși viața Planetei, iar, dacă nu pe aceasta, măcar modul de viață de până acum și, în orice caz rolul conducător al SUA și al aliaților lor occidentali. De mai multe ori, președintele Bush a ținut să-și motiveze campania antiteroristă, spunând „Nu vom permite nimănui să încerce să ne schimbe modul nostru de viață”, adică „modul american de viață”. Deci, miza nu este numai Saddam Hussein, oricât de fioros dictator o fi el cu armele lui de distrugere în masă, ci „ordinea” actuală a lumii, amenințată de terorism și anarhizare.

Constantin BADEA

(Continuare în pag. 2)

Prof.univ.dr. Ioan SCURTU

Iuliu Maniu este cunoscut și recunoscut ca un om politic cu vederi democratice, care a adus o contribuție importantă la promovarea și apărarea drepturilor și libertăților cetățenești, la lupta împotriva extremismului, a forțelor oculte care urmăreau să conducă din umbră societatea românească.

Dedicat exclusiv politicii, preocupat în permanență de treburile publice, Iuliu Maniu a desfășurat o activitate extrem de bogată în calitate de președinte al Partidului Național (1919-1926) și apoi al Partidului Național-Tăranesc (1926-1933 și 1937-1947), de deputat în toate legislaturile din perioada 1919-1937, de președinte al Consiliului Dirigent al Transilvaniei (1919-1920) și de președinte al Consiliului de Miniștri al României (1929-1930, 1932-1933).

Având o solidă pregătire juridică, doctor în drept și timp de 17 ani (1898-1915) jurist consult al Mitropoliei Române Unite cu Roma

La 28 februarie 1785, se stingea, sfârtecat pe roată de una sălbatecă a grofilor,

Horia

un munte al istoriei noastre

Prof.univ.dr. Ion Dodu BĂLAN

În luna februarie, din diverși ani de pe crugul vremii, Dumnezeu i-a dăruit neamului românesc personalități ilustre, precum corifeul Școlii Ardelene, Gheorghe Șincai (n.1754), autorul **Cronicii românilor și a mai multor neamuri**, boierul iluminist Dinicu Golescu (n. 1777), cel ce a scris o lucrare de referință, **Însemnare a călătoriei mele...** din anii 1824, '25, '26, savantul poliglot și patriotul revoluționar Timotei Cipariu (n.1805), istoricul, scriitorul, filologul Bogdan Petriceicu Hasdeu (n. 1838), criticul Titu Maiorescu (n. 1840), marele prozator, dramaturg și publicist Eugen Barbu (n. 1924) și alți câțiva care au marcat evoluția culturii românești.

Dar, tot în luna numită popular flueraș, soarta mașterii a răpit neamului românesc, la 28 februarie, pe conducătorii revoluției de la 1784: **Horia, Cloșca și Crișan**. Atunci Dumnezeu grofilor le-a dat eroilor revoluționari ai românilor mai mult decât omeniește se poate îndura: o moarte de martiri, cu trupurile sfârtecate, tocate de groaznică roată. Atunci, la 28 februarie 1785, doi dintre conducătorii și eroii Revoluției din Munții Apuseni, Horia și Cloșca, au devenit martiri ai neamului românesc, fiind sălbatic și barbar trași pe roată la Alba Iulia. Atunci, Horia intră în mitologia românească și rămâne pentru totdeauna în plânsul și suflul românilor, cum mărturisese poetul popular:

**Plângre vârfului munților
După Horia, fiul lor.
Plângre și pădurea toată
C-o fost Horia tras pe roată.
Horia, om de omenie
Ce-o rămas pentru vecie
În inima codrilor
Și-n suflul moșilor.**

Cu același sentiment, încărcat de amărăciune și durere, încerc să evoc și eu, ca atâți confrăți, ecoul cosmic declanșat de martirul Craișorului:

**Când l-au tras grofii pe roată
L-a plâns românimea toată.
L-au plâns apele sub gheturi,
Cerul tot l-a plâns în ceturi,
Când un os i se zdrobea,
Plângre codrul și gema
Și pământul clocotea,
De revoltă și – ndignare,
S-a-nunecat sfântul soare.
Luna-ncinsă cu-ntristare
Lăcrima a bocoitoare.
Scrâșnetul lui de sub roată
Nu se uită niciodată.**

50 de ani de la trecerea în eternitate

Iuliu Maniu
promotor al
democrației românești

că Partidul Național Român și-a încheiat misiunea istorică la 1 Decembrie 1918, Iuliu Maniu considera că activitatea acestui partid trebuia să continue, extinzându-se la scara întregii țări.

Iuliu Maniu avea plăcerea de a discuta cu oamenii, indiferent de nivelul lor de pregătire sau situație materială. Asculta cu aceeași atenție pe țăranul dintr-un sat de munte, ca și pe profesorul universitar sau diplomatul de carieră. Acumula astfel informații, desprinse din viața reală, care s-au dovedit extrem de utile pentru propria-i activitate politică.

Cei mai mulți contemporani au recunoscut că Iuliu Maniu a introdus în viața politică românească un stil – acela al „pertractărilor”, adică al negocierilor lungi, care începeau seara și se terminau în zori. Participant la asemenea „pertractări”, C.Argentoianu scria: „Niciodată n-au bănuț de la început părerea lui [Maniu] într-o problemă oarecare, fiindcă niciodată n-a formulat-o”.

**largi, netede, slobode căi
pentru ai tăi,
cei mâncați de străini, despuiați
de biruri, de zbiri,
de rele-orânduiri...
și uitați
de regi și-mpărați...
pân'la Bălgrad pe roată
uimind călăii, nemeși, gloată,
ți-a bătut neschimbat,
sub tundra săracă,
aceeași mare, neînfricată inimă
romano-dacă...**

Pentru a se sugera, în finalul celei de a treia strofe, portretul moral, imensele resurse spirituale care au făcut din el un erou simbolic al neamului românesc, mai mult chiar, o proiecție a lui în timpul nostru istoric, Horia devine un mit, mitul o forță vie, care înfrânge nemărginirea morții, rămânând mereu trează în fluxul neconținut al istoriei. În această ipostază, imaginația populară l-a înscăunat pe Horia „domn” peste vrerile noastre cele mai crunte:

**duhul tău trăiește încă treaz; în munți
și va trăi dărz, cât vor domni peste moși
zbiri crunți
și mișelnici despoți ...
urias domn,
pe-al adâncurilor noastre sfâșiat somn,
pe - al răzmeriților roșu praznic –
mai roși -vei oare vreedat', năpraznic,
acestui neam, viața și istoria –,
tu,
munte,
al vrierilor noastre celor mai crunte,
Horia ? ! ...**

Cu Revoluția de la 1784, cu moartea lui Horia din februarie 1785, românii intrau energic în ritmul unor idei politice înnoitoare care conturau, în orizontul iluminismului, portretul mărei al unei etnii eroice care se va implica din nou în luptă, sub conducerea lui Avram Iancu, în anul 1848.

(Continuare în pag. 3)

Portretul lui Horia
Pictură de Theodorescu - Sion

La Televiziunea
România de Măine

Banii,
veniturile
și cheltuielile populației
într-o dezbatere
privind
**CALITATEA
VIEȚII**
Paginile 4, 5

LICENȚA

la facultăți ale
Universității
Spiru Haret –
un examen
al împlinirii
binemeritate
Pagina 6

(Continuare în pag. 3)

ÎNVĂȚĂMÂNTUL LA DISTANȚĂ

al Universității Spiru Haret

**O structură viabilă,
funcțională**

**Recomandări, precizări,
informații de la
Departamentul pentru
Învățământul la Distanță**

Pagina 2

Sesiunea
Academiei Române
**ROMANITATEA
ORIENTALĂ**

Pagina 8

ÎNVĂȚĂMÂNTUL LA DISTANȚĂ LA UNIVERSITATEA *SPIRU HARET*

O structură viabilă, funcțională

• Programul Televiziunii *România de Măine*, post propriu național, universitar și cultural, este afișat pe Internet la adresa www.spiruharet.ro. Programul zilnic, respectiv săptămânal, evidențiază schema difuzării cursurilor sinteză pentru disciplinele de studiu aferente anului I ID la toate cele 13 specializări la nivel de facultăți. Emisiunile tvRM destinate studenților ID au tendința de creștere a interactivității umane, a faptului că dezbaterile, seminariile și studiile de caz prezentate în direct pot fi apelate telefonic în cursul emisiei.

• O preocupare concretă, didactică, cu caracter anticipativ se manifestă în aceste zile la nivelul fiecărei facultăți, respectiv, specializări, pentru finalizarea notelor de curs în format ID aferente anului II de studiu ID. Astfel, studenții ID care actualmente sunt în anul I, o dată promovați în anul următor de studiu, vor avea posibilitatea ca începând din prima zi de școală a noului an universitar (1 octombrie 2003) să beneficieze de setul complet de note de curs ID pentru disciplinele corespunzătoare din planul de învățământ.

Aceeași preocupare se regăsește și la studioul ID al tvRM, unde deja un număr de 26 de emisiuni aferente cursurilor la tot atâtea discipline din anul II de studiu ID sunt înregistrate și pregătite pentru difuzare.

• În cadrul emisiunii principale de știri la tvRM, puteți viziona frecvent semnale referitoare la apariții editoriale noi la forme de specializare, inclusiv cursuri (note de curs) în format ID.

La Departamentul pentru învățământ la distanță

• În fiecare lună are loc întâlnirea de instruire-perfecționare cu directorii centrelor teritoriale ID, ocazie cu care se realizează analize-sinteze asupra stadiului evoluției procesului de învățământ ID și sunt avansate propuneri noi de creștere a intensității comunicării bidirecționale studenți – facultăți – Departament ID.

• În cadrul **Facultății de Matematică-Informatică** pentru studenții anului I ID este finalizat și se află în distribuie cursul de *Analiză matematică* (partea I și partea a II-a), autori prof. univ. dr. **Rodica TRANDAFIR** și prof. univ. dr. **Gheorghe DUDA**.

Întregul material didactic este redactat electronic și imprimat pe CD, care cuprinde instrucțiunile necesare pentru utilizare.

Materialul de bază este însoțit de teste de autoevaluare (exerciții și probleme rezolvate sau supuse rezolvării).

• La **Centrul Teritorial ID Sighetul Marmăției**, activitățile asistate (cursuri sinteză) pentru anul I ID aferente specializării *Istorie* din cadrul Facultății de Istorie s-au derulat, sub coordonarea prof. univ. dr. **Gheorghe ONÎSORU**, decanul Facultății, la Muzeul Memorial de Istorie Contemporană, unde grupa de 30 de studenți ID din zonă, în lunile noiembrie și decembrie 2002 au beneficiat de analize istorice și consultări directe de documente specifice.

În același timp, studenții anului I ID de la specializarea Drept au desfășurat activitățile didactice specifice sub coordonarea prof. univ. dr. **Corneliu TURIANU**, iar cei de la specializarea Limba și Literatura Română – o limbă străină, sub îndrumarea atentă a prof. univ. dr. Feodor Chirilă.

• La specializarea **Pedagogie muzicală** (prof. univ. dr. **Carmen STOIANOV**, deca-

nul Facultății de Muzică) preocuparea specifică pentru asigurarea elementelor de multimedia ID se focalizează pe două direcții:

- realizarea unei emisiuni didactice muzicale (teoria muzicii, interpretare și compoziție) în cadrul tvRM;
- realizarea casetelor audio cu material muzical didactic-pedagogic de studiu și autoevaluare prin mijloace moderne de înregistrare, redare și analiză a performanțelor proprii ale studenților în procesul de autoinstruire specifică.

• La **Facultatea de Marketing și Comerț Exterior** (decan conf. univ. dr. **Aurelian A. BONDREA**) studenții anului I ID întocmesc – la majoritatea disciplinelor din planul de învățământ – referate-eseu, care au deja un puternic caracter aplicativ, urmărindu-se imprimarea laturii originale, cu contribuții proprii în conținut din partea studenților.

În context, un număr de 7 referate-eseu întocmite de studenți sunt selectate pentru a fi prezentate în Sesiunea științifică studențească din luna aprilie a.c.

Asistența tutorială intensificată pentru studenții anului I ID la Facultatea de Management Financiar-Contabil

Învățământul la distanță presupune luarea în considerare, în primul rând, a capacității individuale a studentului pentru învățarea prin propriile metode și formule, însă acest demers complex formativ nu se operaționalizează de la sine. În acest context, activitățile asistate dobândesc rol catalizator, fiind elemente de dinamizare și eficientizare a programului de studiu.

În preajma sesiunii de examene din iarnă pentru studenții ID înscriși la cele 13 specializări la facultățile din cadrul Universității *Spiru Haret*, responsabili ID au depus efort considerabil de asistență tutorială concretă. Astfel, la **Facultatea de Management Financiar-Contabil**, pentru specializarea Contabilitate și Informatică de Gestiune, s-a întocmit un program de întâlniri ale coordonatrilor de discipline pentru anul I de studiu cu studenții care, pentru prima oară, se află în situația de a învăța intensiv și de a fi examinați la nivel superior de cerințe, în regim universitar.

Începând cu a doua jumătate a lunii octombrie 2002, până la sfârșitul lunii ianuarie 2003, în fiecare sâmbătă și duminică din săptămânile scurse, studenții ID au fost prezenți în sălile de seminar și laboratoare pentru a asista la expuneri, sinteze, demonstrații practice sau verificări împreună cu cadrele didactice ale facultății.

Caracteristicile esențiale ale acestor întâlniri se rezumă la următoarele:

- cadrele didactice titulare de discipline au prezentat în fața studenților ID lecții sinteză, înfățișând bibliografia, materialele de studiu, locul și modalitățile de procurare a acestora;

- studenții din anul I ID au propus teme de discuții referitoare la tehnica învățării, respectiv a asimilării de noi cunoștințe, fiind încurajată „căutarea proprie” pentru îmbogățirea cunoașterii profesionale teoretice și practice;

- depozitul de carte al Editurii Fundației *România de Măine* și librăriile universității au avut program adecvat de ofertă de carte în zilele de sfârșit de săptămână, o dată cu prezența studenților ID la activitățile asistate;

- interactivitatea directă studenți-profesori a avut ca rezultat clarificarea diferitelor subiecte și teme din programele analitice ale disciplinelor din planul de învățământ.

În context, studenții au putut schimba impresii, păreri, opinii despre modul cum trebuie să-și dozeze efortul de învățare și cum poate fi eficientizat studiul în condițiile folosirii intensive a elementelor de multimedia.

Studenții au luat cunoștință de procedura de acces concret în rețeaua Internet pentru consultarea materialelor didactice din Biblioteca virtuală.

În laboratoarele de informatică ale facultății au fost efectuate demonstrații practice de folosire individuală a tehnologiilor ID.

Recomandări, precizări, informații de la Departamentul pentru Învățământul la Distanță

Identificarea reperelor bibliografice, tehnicile moderne și eficiente de sistematizare a informațiilor de studiu au suscitat un viu interes, cu grad relevant de interacțiune studenți-profesori.

Sub coordonarea conf. univ. dr. **Eugen GHIORGHITĂ**, prodecan al facultății și responsabil cu activitățile ID, s-a realizat pregătirea la disciplinele cuprinse în planul de învățământ al anului I de studiu ID.

Reguli simplificate pentru navigarea pe rețeaua Internet și accesul în Biblioteca virtuală a Universității Spiru Haret

Este deja cunoscut faptul că Biblioteca virtuală a Universității *Spiru Haret* este

unică în sistemul învățământului superior românesc, fiind caracterizată de complexitate, cuprindere largă a bagajului de cunoștințe pentru disciplinele de studiu pentru a demonstra relația de interactivitate studenți-cadre didactice.

Biblioteca virtuală poate fi accesată gratuit doar de studenții și cadrele didactice ale Universității *Spiru Haret*, ceea ce semnifică rolul ajutător al spațiului cibernetic (virtual) în pregătirea viitorilor specialiști sub formula accentuat socială și larg deschisă spre diferite categorii de persoane, care își propun să beneficieze de instruire universitară superioară.

Algoritmul accesării Bibliotecii virtuale, în principal, respectă următorii pași:

1. Scrierea denumirii site-ului Universității *Spiru Haret* (adresa: www.spiruharet.ro).

manevra *Enter* se realizează „deschiderea” Bibliotecii virtuale, respectiv accesul în această structură cibernetică.

5. În cadrul Bibliotecii virtuale, se regăsește:

- planul de învățământ;
- programele analitice;
- calendarul disciplinelor pentru activități asistate;
- grupele virtuale de studenți ID;
- programul sesiunii de examene;
- orarul consultațiilor acordate de titularii de disciplină sau tutorii de disciplină;
- notele de curs în format ID, cuprinzând relatarea propriu-zisă a conținutului (sinteză) a fiecărei discipline de studiu, bibliografia obligatorie, cea suplimentară, respectiv facultativă, teste de autoevaluare ș.a.

În cadrul Bibliotecii virtuale, fiecare titular de disciplină, respectiv conducerea facultății, este posibil să fie apelată electronic (e-mail) pentru întrebări, clarificări ș.a. Grupele virtuale cuprind studenții care în colective largi pot dialoga reciproc pe cale electronică, de la distanță. În unele cazuri, studenții nu se cunosc fizic, direct între ei, însă în spațiul cibernetic, virtual, ei au denumiri electronice (adrese de e-mail), fiind posibilă folosirea comunicării bidirecționale, respectiv multidirecționale.

Pe prima pagină a site-ului Universității *Spiru Haret* este notificată adresa electronică a Departamentului pentru Învățământ la Distanță (info@spiruharet.ro), prin care studenții pot pune întrebări și obține răspunsuri corespunzătoare, de interes practic în procesul de studiu.

Competitivitatea ID – idei, fapte, cifre și date.

• *ID-ul concentrat pe nevoile studentului*

Pe tot parcursul duratei învățării la distanță, studenții sunt însoțiți de tutori, cadre didactice ale Universității *Spiru Haret*. Aceștia se ocupă individual și de grupul de studenți, verificând și corectând lucrările, oferind sfaturi educaționale.

Tutorii sunt alături de studenți la datele și orarele prestabilite în planul activităților (calendarul disciplinei), pentru a răspunde întrebărilor, a sugera soluții problemelor transmise prin telefon, fax, e-mail sau în emisiunile de televiziune ale postului propriu Televiziunea *România de Măine*.

Tot ceea ce nu se reușește să se înțeleagă pe parcursul studiului individual, poate fi clarificat cu tutorii sau coordonatorii de discipline, cu ocazia legăturilor realizate la momentele din calendarele disciplinelor, primind operativ răspunsurile corespunzătoare.

• *Succesul învățării la distanță la Universitatea Spiru Haret*

Scopul principal al întregului mecanism al programului de studiu la distanță este să ajute studenții în asimilarea cunoștințelor la fiecare disciplină.

Învățarea la distanță se bazează în cea mai mare măsură pe autoperfecționare, care presupune voință, perseverență, putere de muncă și conștiinciozitate.

Dacă studiul este încadrat în muncă, urmând cursurile la forma ID, dobândește posibilitatea planificării eficiente a timpului, organizării propriului sistem de studiu, îmbinării vieții de familie cu cea de student, fără afectarea locului de muncă.

• *Cum se învață în sistemul ID?*

Pentru a asimila cu succes cunoștințele, este necesar ca studenții să-și creeze propriul mediu de lucru, potrivit rigorii studiului individual, alegând cu grijă locul și timpul alocat acestei activități, de așa manieră încât să fie exclus orice factor perturbator. Studiul începe cu consultarea

conținutului programei analitice. În aceasta se află informațiile detaliate referitoare la disciplina respectivă (partea de teorie, de aplicații practice, teme și probleme, bibliografie).

Înainte de a începe studiul propriu-zis, studentul este bine să reflecteze asupra timpului pe care îl are rezervat pentru învățare.

Timpul necesar studiului depinde de cunoștințele dobândite anterior de student, de ritmul propriu de învățare.

Învățământul la distanță la Universitatea *Spiru Haret* este un sistem deschis, și bine construit, în vederea îndeplinirii unor cerințe rigurose definite.

Este recomandabilă alcătuirea unui plan de lucru. Cu ajutorul acestuia, se pot proiecta timpul aferent studiului, modul de parcurgere a materialului didactic, fiind instaurată o anumită disciplină autoimpusă de învățare pe tot parcursul anului de studiu.

• *Asistența ce poate fi primită*

– **TUTORIATUL**. Cuvântul provine din latinescul „tutor”, care are înțelesul de „profesor”, iar în ID de „îndrumător”, a cărui sarcină este asistarea studenților.

Pe tot parcursul procesului de învățământ la distanță, rolul tutorelui se deosebește de cel al profesorului. El are rol de consiliere, îndrumare și verificare a cunoștințelor unui grup de studenți înscriși într-un program de ID.

În fapt, tutorele urmărește și ajută în însușirea cunoștințelor conținute în disciplina de studiu.

• *Date și cifre semnificative*

– Media lunară a mesajelor electronice vehiculate bidimensional (student-profesor) și multidimensional pe rețeaua Internet a Universității *Spiru Haret* este de 1150 apeluri și răspunsuri.

Reacția Departamentului ID, a responsabililor ID la nivel de facultăți (specializări) și în Centrele teritoriale ID este imediată sau de maximum 24-48 ore.

– Site-ul Universității *Spiru Haret*, la adresa www.spiruharet.ro a fost accesat în intervalul 1 octombrie 2002 – 1 februarie 2003 de către 72.508 vizitatori.

– Pentru anul I de studiu ID, pentru cele 13 specializări la care este organizată această formă de studiu sunt asigurate 156 titluri de carte (manuale) deja tipărite la Editura Fundației *România de Măine*, prin tipografia proprie a Universității *Spiru Haret*.

– Zilnic, postul de televiziune *România de Măine*, prin Studioul de Învățământ la Distanță, asigură 8 ore de emisie, cuprinzând cursuri transmise în direct din amfiteatre sau înregistrări în format ID.

– În Biblioteca Virtuală a Universității *Spiru Haret*, la adresa www.spiruharet.ro sunt localizate 185 de discipline pentru anul I de studiu ID, elaborate în format ID (note specifice de curs), care cuprind în total 2310 referințe bibliografice obligatorii, suplimentare și facultative.

– Sistemul ID în cadrul Universității *Spiru Haret* dispune de 385 computere de ultimă generație, în rețeaua de Internet.

– Departamentul ID are în folosință proprie o sală cu dotare și destinație specială pentru conferințe și training în domeniul ID.

– Pentru viitorul an de studiu (anul II ID) disciplinele din planul aferent de învățământ sunt elaborate sub formă de **Note de curs ID**, fiind deja amplasate în Biblioteca virtuală în proporție de 80% (132 discipline obligatorii și opționale).

– Pentru perfecționarea activităților în tehnologie ID, directorul Departamentului ID prof. univ. dr. **Ioan GAF-DEAC** a efectuat în perioada 2001-2002 stagii de pregătire directă în SUA, Australia, Japonia, Hawaii, Germania și Olanda.

Studenți de la Facultatea de Arhitectură în laboratorul de informatică, situat în edificiul din Str. Ion Ghica nr. 13, în care funcționează și facultatea lor.

Spectrul războiului

(Continuare din pag. 1)

Ordinea mondială însăși se dezagregă văzând cu ochii. Sigur, mai întâi în mod obiectiv: centrul de greutate al progresului industrial-tehnologic și, deci, al economiei mondiale se mută în Asia. Dacă nu cumva o fi deja acolo – cu dezvoltarea Japoniei, a Chinei, a Coreei de Sud, a ASEAN etc. Ceea ce, inevitabil, are implicații colosale. O altă evoluție, care explică repulsia Administrației Bush față de ONU, în afara de vechea adversitate ideologică a dreptei republicane, este că SUA și politica lor, mai ales în Orientul Mijlociu, sunt tot mai contestate în ONU de africani, asiatici și, nu de puține ori, și de latino-americani. În august 2001, cu puțin înainte de tragicul 11 Septembrie, SUA și Israelul (văzute ca state ale albilor) au fost constrânse să nu participe la Conferința ONU asupra rasismului de la Durban (Republica Sud-Africană). S-au auzit aici cereri vehemente ca albi, guvernele lor actuale, să ceară iertare – și să plătească despăgubiri – africanilor, pentru colonialism, pentru comerțul cu sclavi, pentru subdezvoltare. Și s-a manifestat o puternică solidaritate cu palestinienii în privința confruntării lor cu Israelul. De asemenea, recent, SUA au fost excluse din Comisia ONU pentru Drepturile Omului de la Geneva (înființată din inițiativa SUA!) și – ostentativ – Libia a fost aleasă să conducă această comisie: Iar, în prezent, Nelson Mandela, erou al întregii Africi, nu numai al RSA, arhiepiscopul Desmond Tutu, Laureat al Premiului Nobel, și majoritatea statelor africane – cel mai recent, RSA și Nigeria – se pronunță categoric împotriva atacării Irakului. Nici nu-i de mirare: peste 60% din populația

Africii este musulmană, iar toată populația lumii a fost supusă, de decenii, până azi, unei neîntrerupte campanii de ațărare la ură contra omului alb. Da, să mă ierte cititorul care se întămplă să nu știe, există și rasism invers, care acum a luat o anvergură globală. „Cine seamănă vânt – spune Biblia – culege furtună”. În acest context, este de subliniat că nu doar Franța și Germania, plus, acum, și Rusia, sunt „vechea Europă”. Alții – cel puțin la fel de reprezentativi pentru Europa din totdeauna – Biserica Romano-Catolică și Biserica Anglicană – sunt categoric împotriva declanșării unui război contra Irakului. Ba un episcop anglican declara acum câteva zile pe BBC-TV: „De când mă știu eu, noi și catolicii nu ne-am aflat niciodată ca acum pe aceeași poziție într-o chestiune mondială majoră”. Noul arhiepiscop de Canterbury, șeful spiritual al Bisericii Anglicane (cu peste 70.000.000 credincioși, mulți în Africă și SUA), Rowan Williams, declara recent, în Sunday Times, că războiul contra unei țări atât de slăbite ca Irakul este „inacceptabil” pentru morala creștină și ar declanșa o criză umanitară în Irak și în zonă.

Un alt glas cu rezonanță mondială, secretarul general al ONU Kofi Annan, declara, într-o universitate americană, la sfârșitul săptămânii trecute: „Aceasta (dezarmarea Irakului) nu este o problemă pentru un singur stat, ci pentru ansamblul comunității internaționale... Când statele decid să folosească forța, nu în autoapărare, ci pentru a contracara amenințări mai ample la adresa păcii și securității mondiale, nu există substitut pentru legitimitatea unică oferită de Consiliul de Securitate ONU”. Mai clar de așa nu se poate.

Un alt aspect, într-un fel cel mai important, subliniat de liderii Bisericilor citate, este că

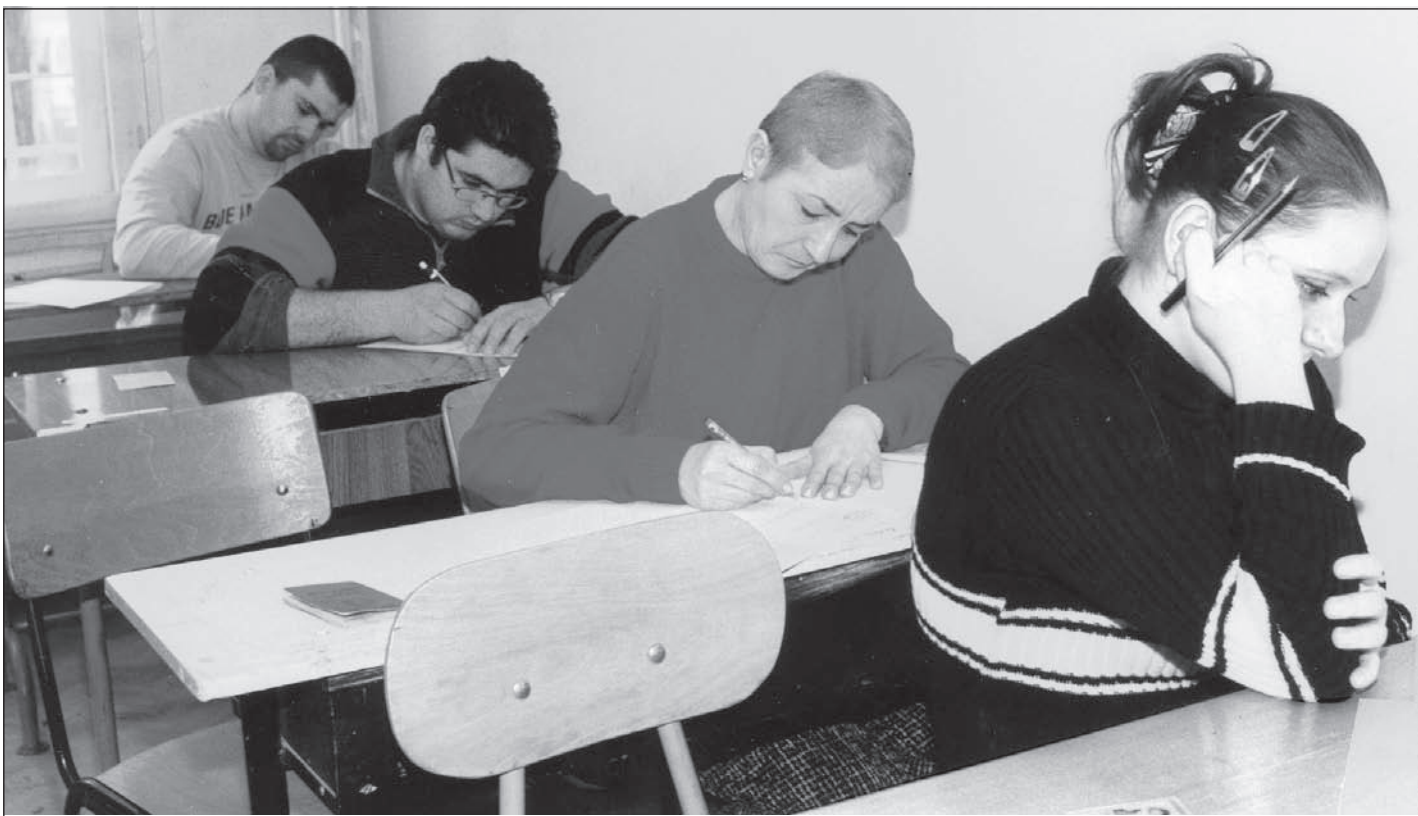
trebuie respinsă ideea că ar fi vorba de un „război între creștinătate și islamism”, așa cum se străduie mass-media internațională să înfățișeze lucrurile și cum o mai fac și la noi unii, mai ales în presă, unde s-au autoproclamat ei, brusc, reprezentanți ai creștinilor din România. Un război religios la scară globală ar deschide, cum zic analiștii reprezentând toate „vechile civilizații”, o „Cutie a Pandorei” cu consecințe cataclismice.

Musulmanii se fereșe și ei de o astfel de definire a lucrurilor și vorbesc de conflictul dintre islam și „cruciati”, nu dintre islam și creștini. Biserica Romano-Catolică sub conducerea Papei Ioan Paul al II-lea, a fost și este și mai categorică în opoziția sa față de război. Ea, după cum se știe, a luat limpede poziție împotriva atacării Iugoslaviei, dar, la fel de consecvent, și contra primului război asupra Irakului. În 1991, singura misiune diplomatică occidentală ce n-a părăsit Bagdadul în timpul bombardamentelor a fost Nunțiatura Papală. Vaticanul s-a pronunțat constant, o face și azi, pentru soluționarea pe cale nemilitară, pașnică, a disputelor din Orientul Mijlociu, inclusiv a celei legate de Irak, și, în orice caz, hotărât, contra războiului. De la Kremlin au tot venit declarații în favoarea unei soluții politice în Irak – până recent însă în termeni ambigui.

Ultima poziție, totuși, a fost exprimată prin declarația comună semnată de președintele Vladimir Putin, președintele Jacques Chirac și cancelarul Gerhard Schroeder prin care s-au pronunțat clar contra războiului și pentru o soluție politică, diplomatică, prin ONU. Alăturarea Rusiei la poziția franco-germană este o cotitură decisivă. Ea schimbă complet datele problemei. Franța și Rusia sunt membri permanenți, cu drept de veto, în Consiliul de Securitate al ONU. SUA au respins declarația tripartită franco-germano-rusă ca o „diversiune”. Însă, așa cum seria, marți, influențul International Herald Tribune, dacă poziția acestora este îmbrățișată de Consiliul

de Securitate al ONU, orice acțiune militară a SUA ar fi amănată pe termen indefinit. Dacă, totuși, SUA și Marea Britanie ar porni războiul, el ar fi ilegal, în contradicție cu Carta ONU, cu dreptul internațional. China, alt membru permanent, cu drept de veto, al Consiliului, se opune și ea războiului. E drept – în declarații rare și măsurate, fără vehemență și fără ostentație, adică fără antiamericanism, pronunțându-se pentru o soluție în cadrul ONU, pe cale politică, în adoptarea căreia Consiliul de Securitate al ONU s-a-i revină rolul conducător. India, de asemenea, pe un ton mai atenuat, s-a declarat și ea pentru „soluționarea politică, prin ONU”.

Problema acestui război, dacă se va produce, nu este cine îl va câștiga. Este clar. Statele Unite, singura superputerie mondială, împreună cu Marea Britanie, ca însăși o mare putere, n-o să aibă ce să aleagă dintr-un Irak de 20 milioane de locuitori, în plus și vâguit de cei peste 10 ani de embargo economic și militar. Chestiunea este care vor fi efectele „secundare”. Ce planuri au SUA în zonă – privind conflictul israeliano-palestinian și spinoasa problemă a controlului asupra Ierusalimului, oraș sfânt pentru iudaism, creștinism, musulmanism; privind soarta guvernelor în restul statelor arabe, unde populația este antisraeliană și antiamericană și nu se știe ce va face; a zonei geostatice, aflată la joncțiunea dintre Africa, Asia și Europa? Ce se va întâmpla cu prețul, vital, al petrolului? Dar cu economia mondială, aflată într-o recesiune atât de gravă? Și câte altele, care acum nu se pot vedea. Nici un război n-a ieșit așa cum a fost plănuit – zicea, acum peste 2400 de ani, istoricul elin Thukidides. Și cine nu-l crede pe acest „tată al istoriografiei” n-are decât să analizeze cele întâmplate în ultimele zile ale săptămânii trecute, când războiul elin neîncheput a și provocat schimburi dure de replici peste Atlantic și amenințări – de nimeni anticipate – de fracturare a NATO, a Europei, a lumii occidentale, a lumii în general.

3-5 februarie 2003 la Facultatea de Educație Fizică și Sport: la unul din examenele pentru *Licență*

Horia un munte al istoriei noastre

(Continuare din pag. 1)

Datorită trudei, priceperii și devotamentului patriotic al istoricului David Prodan, astăzi avem imaginea luptei românilor de la 1784, din fiecare zi, în fiecare localitate, până la sfârșitul tragic al lui Horia, una din cele mai mărețe figuri ale istoriei noastre. Dar prima cronică vie, autentică și răscolitoare a acestui moment istoric a fost creația populară.

În textul poetic popular, inspirat din figura lui Horia, arde o jale amară, o mânie osentită, dar nestinsă, în fața unei realități sociale care apasă ca un blestem fără leac pe viața iobagului: „*Jobăgie otrăvită, / Mie mi-ai fost rânduie! / Să te port noapte și zi! / Până-n ceasul ce-oi muri*”. Iobăgia devenea din ce în ce mai cumplită, mărturisește un țăran. „*Trebuia să muncească tri zile la domni fără nici o plată, nici mâncare și nici dormit nu-ți da, dormea unde apucați, mai rău ca animalele*”. Exploatarea socială și împilarea

națională, sentimentul dureror al năpăstuirii se revarsă din sufletul oamenilor peste întreaga fire. Ca și în poezia lui Goga unde: „*Jale duce Mureșul / Și duc tustrele Crișuri*”, și în lirica populară, care evocă vremurile ce preced revoluția lui Horia, Cloșca și Crișan, „*râu duce în țară / Foamea și jalea amară*”, drumul poartă spre munți „*numai chin și jale*”, iar carele moșilor sunt împovărate cu dureri. Imaginea sugestivă, plastică, răscolitoare a unei săracii și a nenorocului istoric constituie fundalul social pe care poetul anonim proiectează figurile eroilor Horia, Cloșca și Crișan, luptători neînfricați „pentru sfânta dreptate”.

Conștiința populară salută în uriașa personalitate a lui Horia pe omul de omenie, pe „domnul român” care are curajul de a-l înfrunta pe Împărat și de a se lupta contra grofilor, „murind moarte de martir”. Creația populară mărturisește perpetuarea cultului pentru marii eroi ai moșilor, pentru omenia, curajul și patriotismul lor, pentru

priceperea lor în lupte, pentru rezistența lor fizică și morală. E zguduitoare imaginea pe care ne-a lăsat-o fantezia populară despre frângerea lui Horia pe roată, la Alba Iulia: „*Și-apăi atunci, pe Horea l-or tras pe roată și a spus: «Te doare?» L-a frânt și i-o rupt degetele de la o mână și zice: «Te doare?» El zicea: «Nu mă doare că-i pentru dreptate!» Și i-a smuls și mâna și el tot așa a spus că-i pentru dreptate, nu-l doare. Și așa și cealaltă mână și picioarele, l-o tot întins până a murit. El tot a zis: «Nu mă doare că mor pentru dreptate!»*” Și povestitorul conchide: „*Horea, care a vrut să-i scoată pe oameni din iobăgie, a murit ca un erou, iar vânzătorii Horii au fost tot mai urâți de popor pentru că jugul iobăgiei a ajuns de nesuportat*”.

Din admirația nerezătinută a poporului pentru Horea se iscă repede legenda și mitul care exprimă cu o forță înfricoșătoare disprețul și ura față de trădători. „*Se zice că verii care l-au trădat și vândut pe Horea au primit o căldare de bani cu care au cumpărat grâu și au făcut pâine. Dar când au scos pâinea din cuptor și au rupt-o în două, a fost sânge la mijloc*”.

Același dispreț manifestă omenia populară și față de trădătorii lui Crișan, față de popa din Cărpiniș și popa din Sașa Vința, cărora oamenii nu le-au mai trecut pragul bisericii și nu le-au mai acordat nici o încredere.

De peste două sute de ani, trupul lui Horea, sfărțecat pe roată la Alba Iulia, stă, ca o rădăcină a neamului, în țărâna țării care l-a zămislit. Amintirea lui a rămas, însă, vie, foșnind ca o bogată coroană, în conștiința poporului care l-a adorat cu convingerea că: „*Pân' a fost Horea-mpărat*”.

/ Domnii nu s-au desculțat, / Nici în pat nu s-au culcat, / Nici la masă n-au mâncat. / Cât fu Horea căpitan / Și domnii purtau suman, / Până ce fu Horea crai / Pe domnire era vai...”.

„Nu există cântun în Ardeal” – scria Liviu Rebreanu, în 1928, pe când se documenta pentru romanul *Crăișorul* – unde Horea s-a nu trăiască și azi în sufletul celui din urmă țăran, ca simbol al dorului de dreptate”.

Oare în câte suflete de români mai trăiește el azi? În câte suflete din clasa noastră politică?

Amintirea lui Horea a rămas vie în memoria artiștilor și a scriitorilor. Sculptorii i-au tăiat chipul dărz în piatră, precum ilustrul artist Ion Vlasiu; pictori numeroși l-au nemurit pe pânze, muzicienii i-au cântat personalitatea în tonuri grave, energice, amintesc numai opera *Horea* de Nicolae Bretan, poezii, dramaturgii și prozatorii de la Eminescu, Iosif Vulcan, Ioachim Drăgescu, Ghiță Pop, Șt. O. Iosif, O. Goga, Aron Cotruș, Liviu Rebreanu, G. Murnu, Ion Pillat, Victor Eftimiu, Pavel Dan, Mihai Beniuc, Ion Th. Ilea, V. Copilu-Gheată, Eusebiu Camilar, George Popa, Oskar Walter Cisek, Titus Popovici, Ion Horea, Al. Andrițoiu, Ion Hobana, Tiberiu Utan, Nicolae Dragoș, Mircea Micu, Ioan Alexandru, Aurel Scorobete etc., care par a ilustra cu toții în operele lor ideea lui Liviu Rebreanu din articolul, din 1928, „*Pe urmele crăișorului*”: „*Eroii noștri au fost urșiți să fie martiri. Eroismul i-ar fi înălțat numai, pe când suferințele i-au identificat cu mulțimea cea mare a poporului, el însuși îndurător al tuturor umilinelor și durerilor*”.

În viziunea creatorului popular, ca și în aceea a scriitorilor și artiștilor plastici, Horea e „*revoluționarul țăran care intruchipează*” – cum spunea O. Goga – „*instinctele de viață ale unui popor prin prisma revendicărilor locale*”, dorul lui de dreptate socială și națională, hotărârea lui de a plăti cu sânge, nu cu lacrimi, dreptul la o viață liberă și demnă. Iată de ce figura lui Horea a intrat atât de repede și adânc în mitologia populară românească, luând proporțiile mărețe și gigantice ale unui erou de epopee, precum în poemul lui Eminescu, de la 1867: „*Horia pe munte falnic stă călare / O coroană sură munților se pare; / Iar Carpații țepeni, îngropați în nori / Își viau prin tunet gândurile lor; / Eu am – zise-un tunet – / Suflet mare, greu / Dar mai mare suflet bate-n pieptul său. / Fruntea-mi este albă ca de ani o mie / Dară a lui nume mai mult o să fie*”.

Eminescu culegea, parecă, din inima poporului o asemenea convingere care întărea sentimentul identității naționale și al perpetuității noastre pe plaiurile românești, căci prin Revoluția lui Horea de la 1784, care a avut ecou deosebit în întreaga Europă, românii din Transilvania au realizat o puternică afirmare a identității lor naționale. Un simbol al ei este martirul HOREA.

Ce facem noi, „epigonii”, pentru ca imaginea lui să rămână vie în fluxul vieții noastre spirituale?

De regulă, tactica tergiversării i-a reușit, dar a existat și un eveniment pe care nu l-a putut ocoli, deoarece îndeplinea funcția de președinte al Consiliului de Miniștri. Este vorba despre actul restaurației monarhice. Principele Carol a sosit inopinat la București, în seara zilei de 6 iunie și s-a instalat la Palatul Cotroceni de unde i-a telefonat primului ministru, anunțându-l că a „sosit”. Situația era mai mult decât dificilă: principele Carol se angajase în 1925, când renunțase la calitatea de moștenitor al tronului, că nu va veni în România timp de zece ani, iar după acest termen numai dacă va fi invitat de rege și de guvern. Dar, în iunie 1930, nimeni nu-i invitase, iar el călătorise cu un pașaport fals. De asemenea, era împede că principele venise hotărât să ocupe tronul, ceea ce însemna înlăturarea regelui în funcțiune, căruia Iuliu Maniu îi jurase credință. Totuși, primul ministru a acceptat faptul împlinit și s-a deplasat la Cotroceni, unde i-a propus lui Carol să intre în Regență, dar acesta nu s-a arătat încântat de ofertă. În noaptea de 6/7 iunie, principele Carol a chemat la Cotroceni și alți frunțași politici, inclusiv național-țărăniști, care, cu toții, s-au pronunțat pentru proclamarea lui ca rege al României. În fața acestei situații, sub motiv că nu dorea să fie „sprejur” față de regele Mihai, Iuliu Maniu a demisionat din fruntea guvernului. Dar, la 8 iunie 1930, vorbind

România - lider mondial în respectarea dreptului minorităților

În volumul **Reviews of National Policies – România**, publicat în anul 2000 la Paris, sub egida OECD (Organisation for Economic Cooperation and Development), România este recunoscută ca lider mondial în domeniul drepturilor minorităților de a fi educate în limba maternă (pagina 60 din ediția tradusă în limba română). Este o apreciere absolut corectă, pentru că, în România, chiar și minoritățile care întrunesc mai puțin de 1% din totalul populației au asigurate, în limba lor maternă, școli, secții, clase și manuale, precum și educatori care predau în limba respectivă în învățământul preșcolar, primar, gimnazial, profesional, liceal, post-liceal, de maștri și chiar universitar. O prevedere specială din legislația românească reglementează dreptul claselor cu predare în limbile minorităților de a funcționa, acolo unde este nevoie, chiar cu un număr de numai 5-7 elevi. O asemenea prevedere urmărește să asigure condiții optime de instruire în limba maternă chiar și în comunitățile cele mai reduse sub raport numeric.

Așa se face că în România funcționează cea 3000 de unități școlare și secții cu predare în limbile minorităților naționale, dintre care amintim maghiara, germana, sârba, ucraineana, slovacă, cehă, croată, bulgară, polonă, rusa, turcă, tătară, greacă, armeană, rromani (țigănească). Această cifră reprezintă peste 11% din totalul unităților școlare care funcționează astăzi în România, deși ponderea minorităților etnice în cuprinsul populației României este de sub 10%. Diferența în favoarea minorităților se explică prin amintita prevedere legislativă care consacră posibilitatea ca o secție sau o clasă în limba unei minorități să poată funcționa chiar și numai cu 5-7 copii.

Iată însă că acest atribut democratic al României, larg recunoscut pe plan mondial, nu se mai găsește și în comunitățile unde românii sunt minoritari. Practic, în localități din județe precum Covasna, Harghita și Mureș, unde românii sunt minoritari, aceștia nu beneficiază de condiții de instruire asemănătoare cu cele ale maghiarilor majoritari în aceste zone. Învățământul în limba română este aici boicotat în fel și chip, astfel încât românii se văd obligați să-și instruiască propriii copii într-o limbă străină, respectiv maghiara. Profesorii români au fost izgoniți din școli și din localitățile respective, lipsa lor se resimte acum pretutindeni, iar această tristă realitate se vede și din faptul că la concursul de anul trecut pentru titularizarea cadrelor didactice din învățământul preuniversitar, în județul Covasna, de pildă, s-au prezentat doar doi candidați pentru numeroasele posturi libere de limba și literatura română.

* OECD publică, succesiv, pe țări, analiza politicilor naționale în domeniul educației.

Mihai IORDĂNESCU

(Continuare din pag. 1)

Invariabil ne dădea tuturor cuvântul, ne expuneam părerile. Ședînta se prelungea după miezul nopții unu, doi, trei. Se mijeau zorile. Atunci domnul Maniu, calm, ce părea ar fi fost o ședîntă de zece minute, încheia spunînd: < Măine vom discuta în continuare >. Luni de zile mai târziu, înțelesesem că până nu se ajungea la ce voia el, fără chiar să formuleze părerea, ședîntele nu se sfîrșeau”.

O idee similară exprima și Pamfil Șeicaru, de această dată referindu-se la atitudinea față de adversarii politici: „Domnul Maniu este un om de o îndelungată răbdare, de o exasperantă răbdare, ce-și reazimă acțiunea pe osteneala nervilor adversarului. De aici acel calm, de aici acea dozare a cuvintelor, menite să-l zgîndere necontentit pe adversar, să-l precipite în gesturi necugetate, să-l constrângă la unele atitudini menite să-i slăbească pozițiile. D-l Maniu practică războiul de uzură, ocolește lupta deschisă, spațiază hărțuiele, în așa fel ca atunci când socotești că a renunțat, că s-a resemnat, să-și afirme din nou adversitatea lui prezentă. Cine nu ostenește, cine durează mai mult într-o luptă – acela câștigă partida”. Și evident, aproape de fiecare dată, învingătorul se numea Iuliu Maniu.

În primul deceniu interbelic, Iuliu Maniu și-a concentrat eforturile în direcția luptei împotriva Partidului Național-Liberal; acesta dispunea de o solidă bază materială, mai ales financiară, precum și de cadre cu o vastă experiență politică, în frunte cu Ion I.C.Brătianu, care exercita o influență dominantă asupra regelui Ferdinand. Partidul Național-Liberal avea tendința de a nesocoti opoziția și de a-și impune punctul de vedere în toate problemele politice, sociale, economice, culturale, fapt ce l-a determinat pe N.Iorga să aprecieze că Ion I.C.Brătianu trata pe adversari „de câini care latră după trăsura lui”.

Iuliu Maniu nu a acceptat această dominație, pe care o socotea periculoasă pentru însuși evoluția regimului democratic. De aceea, el a acționat pentru coalizarea forțelor politice din opoziție, reputând un important succes prin realizarea fuziunii Partidului Național cu Partidul Țărănesc în octombrie 1926 și formarea Partidului Național-Țărănesc sub președinția sa. Apoi a desfășurat o amplă campanie de răsturnare a guvernului liberal, în cursul căreia a mobilizat cetățenii din toate satele și orașele României; această campanie a culminat cu adunarea național-țărănistă de la Alba Iulia din 6 mai 1928, la care au participat peste 100.000 de persoane.

Până la urmă, guvernul liberal a fost nevoit să-și prezinte demisia, iar Regența a încredințat puterea Partidului Național-Țărănesc. Astfel, Iuliu Maniu a devenit președintele Consiliului de Miniștri la 10 noiembrie 1928. Imensa popularitate de care se bucura acest partid și liderul său s-a reflectat în rezultatul alegerilor parlamentare din decembrie 1928, când listele P.N.Ț. au obținut aproape 78% din totalul voturilor pe țară.

În deceniul al doilea al perioadei interbelice, Iuliu Maniu s-a angajat într-o luptă hotărâtă, de uzură, împotriva tendințelor autoritare ale regelui Carol al II-lea și a camarilei sale. A folosit o gamă largă de metode și mijloace – de la discursuri rostite în diverse localități ale țării (inclusiv în sate) și interviuri acordate presei românești și internaționale, până la intervenții la tribuna parlamentului și redactarea de memorii care erau multiplicare pe cont propriu și difuzate cu ajutorul colaboratorilor apropiați.

Pentru atitudinea sa politică, Iuliu Maniu a avut de întâmpinat nu numai categorice adversități politice, dar și acuzații dintre cele mai grave, unele având, este adevărat, o anumită bază reală. Între acestea, faptul că ar fi susținut menținerea integrității Imperiului Habsburgic, și deci nu ar fi dorit Unirea Transilvaniei cu România; că în noiembrie 1918 a urmărit să impună numeroase condiții în Rezoluția de Unire, astfel încât să se asigure autonomia Transilvaniei; că respingea orice atac îndreptat împotriva sa, deoarece îl considera un atentat la adresa tuturor ardelenilor; în biblioteca sa de la Bădăcin se aflau doar două cărți (*Biblia* și *Mersul tremurilor*); că nu și-a întemeiat o familie, dar avea o slăbiciune exagerată pentru nepoții săi (Romulus și Zaharia Boilă, cărora le-a trecut cu vederea multe abuzuri și ilegalități, inclusiv în afacerea Skoda etc.

50 de ani de la trecerea în eternitate

Iuliu Maniu promotor al democrației românești

lui Carol I adăugându-se însemnele Basarabiei, Bucovinei și Transilvaniei, astfel încât ea simboliza de acum statul național unitar român făurit în 1918. Absența lui Iuliu Maniu de la aceste festivități a fost fără îndoială, o gravă greșală politică.

Cel de-al doilea exemplu: La începutul anului 1923, Iuliu Maniu a căutat să împiedice cu orice preț adoptarea unei noi Constituții de către liberali, aceasta constituind – în opinia sa – „încercarea de a înrobi, intereselor unui partid, poporul românesc”. În *Memoriile* sale N. Iorga nota, la 9 martie 1923, atmosfera creată în incinta Adunării Deputaților: „Imens scandal al Opoziției Unite. Brătianu e împiedicat a vorbi prin necontenie huiidului și prînt-un potop de vorbe murdare”. Iar la 10 martie, același N. Iorga scria: „Surprinz pe Maniu care înăbușe un zămbet când Sever Dan [secretarul Partidului Național] flueră din sirenă”. După votarea Constituției, la 29 martie 1923, Partidul Național și Partidul Țărănesc au difuzat o declarație prin care afirmau că aceasta „rămâne nulă de drept. Ea nu poate servi de temelie noului stat român”. Realitatea istorică a dovedit că această Constituție a consacrat statul național unitar român, precum și reformele înfăptuite la sfârșitul războiului – între care votul universal și împroprietărirea țăranilor, că a fost una dintre cele mai democratice legi fundamentale din Europa acelei vremi. Peste câțiva ani, Iuliu Maniu nu numai că a recunoscut-o, dar a și guvernat pe baza ei, iar în perioada de ascensiune a forțelor de extrema dreaptă a devenit un apărător fervent al legii fundamentale, pe care o contestase vehement în 1923.

Au rămas celebre retragerile strategice ale lui Maniu la Bădăcin în momente de mare tensiune politică, sub motiv că avea de îngrijit vița-de-vie pe care o primise moștenire de la „străunchiul” Simion Bărnuțiu. Apoi, după mai multe zile de reflecție și când atmosfera se limpezea, el apărea plin de energie, făcând declarații categorice și pline de substanță.

în numele majorităților parlamentare național-țărăniste, Iuliu Maniu a declarat că „se alătură cu însuflețire” votului ca principele Carol să fie proclamat regele României.

Revenit în fruntea guvernului la 12 iunie 1930, Iuliu Maniu a contrasemnat decretule întocmite de Carol al II-lea privind: numirea unor demnitari publici (între aceștia Puiu Dumitrescu și Gabriel Marinescu, care aveau să devină membri de bază ai camarilei regale); fixarea domiciliului reginei Maria la Balci (de fapt izolarea ei); mama regelui Mihai, devenit Mare Voievod de Alba Iulia, primea titlul de Majestatea Sa, dar nu de regină. Se pare că Iuliu Maniu nu a sesizat în acel moment semnificația acestor decret, dar peste numai două luni, în august 1930, când Elena Lupescu a venit în țară, el a protestat pe lângă regele Carol al II-lea, reproșându-i că nu și-a respectat „obligamentul” de a întrerupe orice legătură cu aceasta. Totuși, primul ministru a evitat să-și facă publice divergențele cu suveranul, declarând presei că se constată „un perfect acord între Partidul [Național-Țărănesc] și Coroană”. Abia în ianuarie 1933, după un conflict cu doi membri ai camarilei regale, Iuliu Maniu a luat atitudine deschisă împotriva „forțelor oculte” care „s-au incubat în jurul tronului”.

Iuliu Maniu nu a fost doar un cunctator (încetător) în viața publică, așa cum a fost descris de unii contemporani sau istorici. Din contra, el a avut și atitudini extrem de ferme, declarându-și răspicat punctul de vedere, care nu îngăduia nici un echivoc. Astfel, în noiembrie 1918, când la Arad aveau loc discuții între Consiliul Național Român Central și reprezentanții guvernului de la Budapesta în legătură cu soarta Transilvaniei, la întrebarea lui Oskar Laszi: „În definitiv ce vor românii?”, Iuliu Maniu – abia sosit de la Viena – a dat un răspuns categoric: „Despărțirea totală”. Imediat negocierile s-au întrerupt, iar Consiliul Național Român Central a decis

convocarea Adunării Naționale la Alba Iulia în ziua de 1 decembrie 1918, pentru a decide unirea Transilvaniei cu România.

Iuliu Maniu a sesizat limpede pericolul pe care-l reprezenta camarila regală pentru existența regimului democratic din România. De aceea, începând din primăvara anului 1933 a dus o campanie extrem de vehementă împotriva acesteia. Într-un discurs rostit la Vințul de Jos, în iunie 1936, el a atacat-o în termeni foarte duri pe Elena Lupescu, afirmând că aceasta „a adunat în jurul său o ceată de aventurieri, care au acaparat conducerea țării și șoptese la urechile regelui visuri dictatoriale”. Pentru a-l reduce la tăcere, Carol al II-lea, camarila și guvernul Țărănesc au încercat să-i implice pe Maniu în afacerea Skoda, dar fără succes. Liderul național-țărănist a ținut să precizeze: „Pe mine nu reușesc să mă intimideze; eu de la calea mea nu mă abat, eu de la hotărârile mele nu mă schimb, eu ce cred că este bine pentru țară și pentru neam, asta fac”.

Pe aceeași linie – a luptei împotriva camarilei și a tendințelor autoritare ale regelui – se înscrie și pactul de neagresiune încheiat de Iuliu Maniu cu Corneliu Zelea Codreanu, la 25 noiembrie 1937. Liderul național-țărănesc avea să explice că prin acest pact a urmărit să înfrângă în alegeri guvernul Țărănesc, devenit un fel de cabinet personal al regelui. Obiectivul a fost atins, guvernul a pierdut alegerile, dar pe de altă parte Mișcarea Legionară a reputat un veritabil succes. În acest context, după ce Codreanu a declarat că, „în 48 de ore după biruința Mișcării Legionare, România va avea o alianță cu Roma și Berlinul”, Iuliu Maniu a replicat extrem de dur: „Este direct criminal acel român care, direct sau indirect, vrea să aducă politica externă în orbita politicii germane. Căci aceasta este expansionistă și primejdioasă pentru pacea mondială”.

Solicitat de Carol al II-lea, la 10 februarie 1938, să intre într-un guvern de „uniune națională” – așa cum acceptasă alți șapte foști președinți ai Consiliului de Miniștri – Iuliu Maniu a refuzat categoric, declarându-i: „Majestate, faței o neiertată greșeală ale cărei consecințe sunt incalculabile. Acum, când se adună nori negri pe orizontul internațional, ar fi nevoie mai mult ca oricând să menținem sistemul democratic-parlamentar, lăsând răspunderea situației integrală partidelor politice. Asumând această răspundere personal, Majestatea Voastră vă expuneți inutil și riscați chiar tronul”. După doi ani și jumătate, previziunile lui Maniu s-au adevărat.

După cum se știe, regimul de autoritate monarhică s-a prăbușit o dată cu sfărâmarea granițelor României în vara anului 1940. Fiind primit în audiență în seara zilei de 30 august, după dictatul de la Viena, Iuliu Maniu a făcut un aspru rechizitoriu la adresa întregii domnii a lui Carol al II-lea, conchizând: „În politică greșelile se plătesc și se sancționează, ca și în viața de toate zilele”. La întrebarea lui Carol: „Va să zică sunteți de părere să abdic?” răspnul lui Maniu a căzut ca o ghilotină: „Da, Majestate, nu văd altă ieșire”.

Într-adevăr, peste câteva zile, la 6 septembrie 1940, Carol al II-lea a abdicat, dar în România nu s-a revenit la un regim democratic, așa cum ar fi dorit liderul național-țărănist.

De-a lungul întregii perioade interbelice, Iuliu Maniu a fost un promotor al democrației, remarcându-se prin lupta sa energică împotriva tendințelor autoritare ale lui Ion I.C.Brătianu și mai ales ale regelui Carol al II-lea. Era adeptul unui regim democratic, întemeiat pe respectarea drepturilor și libertăților cetățenești, împotriva abuzurilor guvernamentale, pentru o desăvârșită moralitate în viața publică și privată. Dacă România a fost ultima țară din Europa perioadei interbelice în care s-a instaurat un regim dictatorial, un merit important revine, desigur, lui Iuliu Maniu.

Lupta avea să continue în perioada următoare, în condiții extrem de dificile; Iuliu Maniu a rămas fidel crezului său, chiar dacă pentru promovarea acestui crez și-a riscat libertatea și, până la urmă, chiar viața.

Academia Română, Secția de științe istorice și arheologice, au organizat, miercuri, 5 februarie 2003, sesiunea științifică *Iuliu Maniu – 50 de ani de la moarte*, consacrată comemorării marelui om politic.

La Televiziunea *România de Măine* Banii, veniturile și cheltuielile populației într-o dezbatere privind CALITATEA VIEȚII

Au participat:

Prof.univ.dr. Constantin IONETE,
membru al Academiei Române

Doctor în economie Florea DUMITRESCU,
vicepreședinte al Asociației Generale a Economistilor
din România

Prof.univ.dr. Mircea BULGARU,
Realizatorul emisiunii

Conf.univ.dr. Eugen GHIORGIȚĂ

și numeroși cetățeni care și-au spus părerea prin telefon sau răspunzând la întrebările reporterilor tvRM

E. Ghiorghită – Bună seara, stimați telespectatori! Începând cu această seară inaugurăm un nou ciclu de emisiuni. Numele acestei emisiuni este „Calitatea vieții”. Realizatorul ciclului de emisiuni „Calitatea vieții” este dl. prof. univ. dr. Mircea Bulgaru. Dle profesor, vă rog să prezentați și invitații.

M. Bulgaru – În cadrul emisiunilor „Calității vieții” ne propunem să examinăm împreună cu colaboratorii și partenerii mei problemele de bază ale nivelului de trai al populației, și anume, veniturile și cheltuielile populației. În acest scop, am invitat două personalități de marcă ale vieții științifice din țara noastră și voi prezenta pe dl. prof. univ. dr. C-tin Ionete, membru al Academiei Române, și pe dl. Florea Dumitrescu, vicepreședinte al Asociației Generale a Economistilor din România. Prima întrebare aș vrea să o pun dlui academician Ionete. Marele economist american Samuelson a spus că banii reprezintă sângele economiei și baza vieții social-economice. Poporul nostru spune că banii nu aduc fericirea, dar o înțrețin. Eu aș spune și mai corect și mai deschis că banii nu aduc fericirea, dar dacă nu îi ai aduc nenorocirea. Banii reprezintă veniturile populației noastre și de aceea v-aș ruga, dle academician, ca în puține cuvinte să dați o imagine clară asupra evoluției veniturilor populației, pe structuri socio-profesionale, nivelul acestora, gradele de satisfacere a trebuințelor acestor venituri, decalajele care se produc, polarizarea veniturilor între bogați și săraci în această perioadă atât de paradoxală și contradictorie a evoluției noastre către economia de piață.

C. Ionete – Voi începe prin a sublinia că veniturile sunt de fapt secretul nivelului de trai, în sensul că fiecare își știe veniturile lui. Veniturile țării le știe statistica și noi analiza o facem, de fapt, pe datele acestora ale statisticii. Aș vrea să fac o precizare la început, și anume că, în economia românească, din păcate, veniturile nu sunt toate în bani. Este o structurare a veniturilor în formă bănească și în formă de autoconsum foarte ridicat în mediul rural, asigurat cu produse proprii. Proportia este îngrijorătoare pentru că, suferința noastră în raporturile cu Europa, o constituie piața nefuncțională. Și atâta timp cât economia are o pondere mare, sub această formă a consumului de produse în natură, nu poate fi angrenat acest mediu în relațiile de piață.

M. Bulgaru – 25% sunt veniturile din produse și 75% veniturile bănești care se integrează pe piață în mod direct.

C. Ionete – Problema este de mare importanță nu numai pentru nivelul de trai, al veniturilor bănești, dar și pentru mersul economiei; dacă veniturile nu se formează într-o disciplină, de regulă, de piață, ele pot duce la inflație, pot crea distorsiuni în economie. Veniturile populației sunt, de fapt, unul din factorii principali ai creșterii economice. Factorul venituri este, deci, deosebit de important atât pentru nivelul de trai, cât și pentru perspectivele nivelului de trai care se realizează prin creșterea economică, prin creșterea produsului intern brut, pentru că sunt un motor, un provocator al creșterii economice.

M. Bulgaru – Aș vrea să vă completez. În perioada post decembristă, o dată cu prăbușirea economiei, a producției industriale, agricole ș.a.m.d. s-a produs și o prăbușire, o scădere a veniturilor populației. Veniturile de care vorbii dvs. sunt veniturile disponibile, adică acele pe care le

primim în buzunar, dar cele mai importante pentru populație sunt veniturile reale, adică puterea de cumpărare a veniturilor nominale și această putere, în termeni statistici, a scăzut considerabil. Noi suntem acum, în anul 2003, la un nivel de 65% ca putere de cumpărare a veniturilor față de perioada anului 1989. Prin urmare, aceste venituri sunt mâncate foarte serios, cele nominale, nete, de indicele inflației, indicele prețurilor la bunurile de consum și la servicii.

C. Ionete – Este foarte important ce spuneți și în susținerea celor spuse de dvs., chiar dacă nu place prea mult, am să fac o evaluare cantitativă. Într-adevăr, trăim încă într-o evoluție descendentă a veniturilor față de 1990, veniturile reprezintă încă 62% în noiembrie, față de aceeași lună a anului 1990, ca nivel. Deci continuă și îl vom resimți, că e mare procentul care trebuie acoperit. Îl vom resimți încă o perioadă destul de îndelungată.

M. Bulgaru – Aș vrea să-i pun o întrebare dlui dr. Florea Dumitrescu. Pentru că în afară de declarate și contabilizate, mărturisite și unele nemărturisite, populația mai are venituri din așa-numita economie subterană. Dvs., care aveți o experiență colosală, ați fost ministru de finanțe, guvernatorul Băncii Naționale, ambasador în China, acum conducător al societate de asigurări, vă rog să evaluați aceste venituri din economia subterană. Care sunt cauzele pentru care această economie subterană este mult mai mare decât în țările celelalte ale Europei?

F. Dumitrescu – Aș vrea să vă spun că marele economist Samuelson, în lucrările lui, când se referă la creșterea economică el spune așa: „Creșterea economică nu este ceva abstract. Creșterea economică se reflectă în creșterea producției și legat de creșterea producției regăsim nivelul salariilor”. Deci, dacă nu crește producția nu crește nici salariul sau dacă scade producția, scade și salariul respectiv. De ce am făcut această introducere? Pentru că la noi, după 1990, această cădere a economiei nu s-a reflectat numai în reducerea veniturilor din salarii, din pensii ș.a.m.d., această reducere a producției, a produsului intern brut, respectiv, a activității economice s-a reflectat într-o serie întreagă de indicatori: în cursul de revenire al leului față de dolar sau alte valute, în inflație, în volumul desfacerilor de mărfuri, care și ele au scăzut, uneori chiar mai mult decât a scăzut producția în anumiți ani și într-o serie întreagă de indicatori. Deci această problemă a creșterii economice este esențială dacă vrem să facem o analiză a cauzelor acestei evoluții a produsului intern brut în această perioadă și să ne gândim ce ar trebui să facem ca să mergem pe o linie ascendentă care a început, nimic de zis, în anii 2000, 2001, 2002 și chiar în 2003. Dar creșterea care se înregistrează la ora actuală este insuficientă față de căderea care a avut loc în această perioadă de aproape 12 ani.

M. Bulgaru – Îmi pun întrebarea și oricine și-o pune în mod firesc: de ce România a înregistrat această cădere mult mai mare față de celelalte țări socialiste? Și am să ilustrez aceasta cu niște date, ca să nu vorbim mult. De exemplu, baza dezvoltării produsului intern brut raportat la populație reprezintă creștere economică. Voi

da aceste date în dolari și vă rog să le privim cu oarecare prudență. Deci România a realizat în ultimii ani, pe cap de locuitor, 5200 dolari. Țările care vor să intre acum în Uniunea Europeană au realizat un produs intern brut mult mai mare și vă dau aceste cifre care sunt deosebit de semnificative pentru comparație. Bulgaria – 6200 \$, Polonia – 8900 \$, Slovacia – 10.800 \$, Ungaria – 11.500 \$, Republica Cehă – 13.200\$, Slovenia – 15.600 \$. Prin urmare, Slovenia a realizat în această perioadă un produs intern brut sau o creștere economică de trei ori mai mare, iar Ungaria, vecina noastră, care nu are resursele materiale pe care le avem noi, a realizat în aceeași perioadă un produs intern brut sau o creștere economică dublă. Întrebarea firească este: care sunt cauzele generale ale acestui mod de comportament al economiei românești, în comparație nu cu America, nu cu Franța, nu cu Germania, ci în comparație cu țările vecine, foste socialiste, care acum aderă la Uniunea Europeană?

E. Ghiorghită – Să vedem cam cum se reflectă pe viu, la noi în țară, această descreștere sau această creștere prea lentă, și anume să urmărim un scurt reportaj cu câteva interviuri realizate pe stradă și să vedem ce zice populația în legătură cu evoluția din ultima vreme:

E. Ghiorghită – Iată, așadar, care este situația prezentată de cei intervievați. Eu vă semnalez doar că majoritatea populației, atât cât știe economie, solicită creșterea salariilor. Este oare corect să informăm populația și pe această cale că o creștere a salariilor, în sine, este vinovată sau nevinovată, aduce cu sine și inflație sau nu?

M. Bulgaru – Nu-i nevinovată, e vinovată. Sunt niște corelații în economie care trebuie păstrate, pentru că altfel ajungi la dezechilibru. Mă iertați, dar îi pun domnului academician o scurtă întrebare – pentru mine o surprindere. Toată populația se întreabă cum va fi nivelul de trai în anul acesta, 2003, dar partidul care e la guvernare, guvernul nostru, domnule academician Ionete, dvs. care ați condus Institutul Central de Economie – nu partide –, ați avut toată economia, toți economistii în mână, asta e întrebarea: noi nu avem o strategie generală a dezvoltării în care fiecare cetățean să știe încotro ne îndreptăm? Am să vă spun foarte sincer, intrăm în NATO, lumea crede că din NATO va curge miere și lapte, intrăm în Uniunea Europeană ș.a.m.d., toate acestea sunt mijloace, ca și privatizarea; scopul final este îmbunătățirea calității vieții populației sub toate aspectele, or, viața arată că această calitate nu s-a îmbunătățit și, eu vreau să vă spun acum, în privința cauzelor, citesc în studiile dvs. fel de fel de cauze, sunt o mie și una de cauze pentru care România în perioada de tranziție a ajuns în halul în care a ajuns. Vă rog să puneți accentul pe cauza principală și acești oameni care au dat interviuri, după părerea mea, au dat un interviu foarte realist. Ei simt prin sânge și oase și îmi dați voie din aceste o mie și una de cauze să încerc și eu cu modesta mea părere să pun punctul pe i. Și vă spun o foarte scurtă anecdotă: Cică odată un înalt prelat bisericesc vizita parohiile și ritualul, sau protocolul, cum spunem noi, prevedea și obliga ca să i se tragă clopotele. Dar s-a întâmplat ca într-o parohie mai pricâjită așa, nu i s-au tras clopotele și înaltul prelat s-a mâniat foarte, l-a chemat pe paroh și l-a întrebat: care sunt cauzele pentru care nu mi s-au tras clopotele? Și parohul sfios a răspuns: înalt Prea Fericite, sunt o mie și una de cauze pentru care nu v-am tras clopotele, în primul rând că nu avem clopote. Mulțumesc, restul nu mă interesează. După părerea mea, stimai colegi, cauza principală a acestei degingolade în economie aparține clasei politice conducătoare. Nu vreau să supăr pe nimeni, dar noi nu am fost pregătiți, clasa politică n-a fost pregătită, nici din punct de vedere al competenței, nici din punct de vedere al coruptibilității, nici din punctul de vedere al solidarității și nu s-au pus mai presus de orice interesele majore ale economiei și ale țării și ale populației țării în această perioadă, ci s-au pus cu prioritate interese de partid, interese de grup. Așa s-a ajuns că în prezent, dacă vrem să caracterizăm economia națională, să nu ne supărăm, e o economie mixtă care nu mai există nicăieri în lume. Are puțin socialism, are ceva feudalism, are ceva capitalism mai dezvoltat și are și ceva sclavagism. De ce? Să mă explic: după preluarea puterii, în loc să distrugem relațiile de producție socialiste care ne încorsetau, noi am distrus capitalul întâi, care nu-i nici socialist, nici capitalist. Așa sunt irigațiile, tractoarele, toate construcțiile zootehnice, fabricile, industria au ajuns la fiare vechi, cum a spus cineva, vorba lui Caragiale „persoană sus-pusă”, și atunci economia a fost desfăcută, bucați. Și după aceasta sunt celelalte cauze care au urmat și pe care le-a arătat și domnul academician. De aceea vreau să spun cu mare claritate, și-l citez aici pe domnul președinte al țării, dl. Iliescu, care într-adevăr a făcut o apreciere, după părerea mea, foarte realistă. El spune, citez: „Trebuie să spargem acest capitalism de cumetrie care s-a format în România, unde un grup de indivizi interesați parazitează finanțele statului, naționalizând pierderile și reținând tot profitul”, închei citatul domnului președinte. Acum vă rog și pe dvs. să adănciți aceste cauze. De ce? Pentru că dacă vom explica realitatea în toată goliciumea ei, puterea factorii care vor veni la putere vor putea să sprijine măsurile de politică economică și de perspectivă, pe baza acestor realități și nu pe baza altora inventate.

F. Dumitrescu – Domnule profesor, ați pus o întrebare mai înainte: de ce în România evoluția a fost inversă față de alte țări din jurul nostru? Suntem singura țară care în anul 2000 și chiar în 2002 n-am realizat volumul de producție pe care-l realizăm în 1989. De ce nu sunt salarii, de ce nu sunt pensii? Pentru că dacă producție nu e, nu e nici venit, nu e nici pensie. Pierderea de producție este în raport cu nivelul din 1989, deși trebuia să-l creștem, toate țările din lume au acest obiectiv fundamental, să crească cât de cât producția prin productivitatea muncii și prin toate măsurile care le iau. La noi nu s-a întâmplat acest lucru. Noi am înregistrat pierdere de produs intern brut, din 1990 până în 2003 este de peste 100 miliarde de dolari. Dacă menționam ritmul din 1989, nu să-l creștem, deși încă o dată repet trebuia să-l creștem, n-am fi pierdut 100 de miliarde de dolari. Și dacă la această pierdere mai adăugăm pierderile materiale, s-a pierdut din substanță, s-au pierdut din utilaje, din tehnică, tot ce era în 1990 s-a depășit de mult și nu s-a mai înlocuit cu ceva nou. Pierderile din avuția națională sunt de peste 110 miliarde de dolari. De unde să iasă salarii, de unde să iasă pensii? Problema se pune cum a fost condusă această economie? Pentru că dacă se conducea astfel încât să menținem un nivel cât de cât rezonabil, nu ajungeam în situația în care majoritatea sunt nemulțumiți.

M. Bulgaru – Am pus o întrebare dlui academician și nu vreau să o uit: de ce nu avem noi acum, domnule academician, un plan de perspectivă, o strategie generală? Partidul de guvernământ face strategia pe un singur an. Păi ce, există strategie pe un an?

E. Ghiorghită – Corelat cu aceasta, poate că politicienii vor spune că pierderile au fost inerente.

F. Dumitrescu – Dar de ce au fost inerente?
E. Ghiorghită – Domul profesor ne poate spune. Au fost inerente sau nu?

C. Ionete – Eu zic că e bine să ne privim și prin oglinda evaluatorilor străini oficiali cel puțin. În toate rapoartele anuale, în analizele instituțiilor internaționale, ale Comisiei Europene, apare un leit-motiv care sună așa: În România au stagnat reformele. Stagnarea aceasta a reformelor nu vrea să și-o asume nimeni. Dar asta ascunde, în fond, tot ce s-a întâmplat în România din punct de vedere structural pentru că reformele de fond sunt structurale, privesc relațiile de proprietate, relațiile de producție, relațiile dintre sectoarele economice, adică servicii, industrie, agricultură. Nu se cunoaște o evoluție. Dvs. ați dat niște cifre care arată o situație de combinație nefericită între sectorul de stat și privat, între economia de piață și nefuncțională. De fapt, care este situația la zi? Sectorul de stat deține 76% din patrimoniul statului, la ora actuală. Cineva este interesat și a fost interesat timp de atâția ani; de fapt, marea corupție pe acest corp al sectorului de stat a apărut și în relație cu acest sector.

E. Ghiorghită – Dle profesor, avem un telefon în direct de la Vaslui, dl Popa Eugen. Spuneți, ce părere aveți, e bine că ne puteți umări?

E. Popa – Ce părere să am? Noi suntem cei mai necăjiți aici, la Vaslui.

E. Ghiorghită – Adică de ce sunteți cei mai necăjiți?

E. Popa – Adică în sectorul privat suntem cei mai săraci în salarii.

E. Ghiorghită – De unde știți că sunteți cei mai săraci, v-ați comparat cu alte zone?

E. Popa – Se poate trăi cu 1 milion și jumătate cât se dă la ora actuală?

E. Ghiorghită – Toată populația de la Vaslui așa trăiește?

E. Popa – Păi, așa trăiește!

M. Bulgaru – Să-i dăm dreptate și domnului de la Vaslui că în perioada actuală există discrepanțe în nivelul de dezvoltare al țării. Sunt zone mai dezvoltate și sunt zone mai puțin dezvoltate. Vasluiul și Moldova sunt zone defavorizate.

E. Popa – În economia asta de piață noi nu avem nici un sprijin, nu?

E. Ghiorghită – Da, acum 20-30 de ani era o politică specială consacrată anumitor județe, printre care și al dvs. și Botoșani și altele.

Răspunsuri la întrebările reporterilor

– *Cum credeți că va fi nivelul de trai în anul 2003?*

– Foarte rău, foarte rău ... se vede după început. Foarte rău, foarte greu, toate sunt scumpe. Prețul la întreținere e groaznic. Cu un salariu de 3.200.000, să ai și un copil la facultate și întreținere și mâncare și abonament tv ... Și ce mai e? Lumina care s-a scumpit, ați văzut, n-au trecut sărbătorile și ne-a făcut surpriză.

– *Ce propuneri aveți pentru îmbunătățirea nivelului de trai în anul 2003?*

– Propunere către guvern ce-am avea? Să aibă ei salariile un pic mai mici, să mai dea și laăștia amărăți, că ei au și case, au și vile, au tot ce le trebuie, dar în momentul când ai nu te gândești la cel sărac. Doamne, ăsta are cu ce trăi? Să-i dau și lui că eu am prea mult, la mine în buzunar nu este roz. Deci atât ar trebui, să se gândească pentru lumea săracă, pentru că ea îi alege.

– Nivelul de trai? Aș spera să fie mai bun, dar mă tem că va fi cam la fel ca anul acesta.

– *Vă ajung banii pentru cheltuielile zilnice?*

– Da.

– *Ce propuneri aveți pentru îmbunătățirea nivelului de trai în anul 2003?*

– Asta nu este responsabilitatea mea. Cred că ar trebui făcută o mai intensă privatizare, să se dea o atenție mai mare sectorului privat, să fie încurajați tinerii, să încercăm să aducem cât mai mulți investitori străini, să avem mai multă încredere în noi și să ne ajute Dumnezeu.

– *Cum credeți că va fi nivelul nostru de trai în anul 2003?*

– Speranțe să zicem că sunt, dar suntem cam pesimiști. Oricum am început bine, dar viața nu este roz. Așteptăm ceva mai bun ca-n fiecare an, dar e cu semnul întrebării.

– *Vă ajung banii pentru cheltuielile zilnice?*

– Nu prea. Suntem mulți, suntem 6 inși și un singur salariat, cheltuielile sunt mari: întreținere, lumină, telefon, toate sunt mari, impozite ... toate, toate.

– *Ce propuneri aveți pentru îmbunătățirea nivelului de trai în anul 2003?*

– Eu știu ...? Mai multe locuri de muncă pentru tineret, pentru noiăștia mai în vârstă și poate un salariu mai mare ca să poată trăi lumea cât de cât decent.

– Foarte greu. Cel puțin în 2002 a fost destul greu, dar acum este și mai greu. Întreținerea este foarte mare, lumina exagerată ... Deci dintr-un salariu n-ai cum să trăiești. Mori de foame, pur și simplu. Nu-ți ajung banii decât pentru întreținere, lumină, pentru mâncare, copii, cum îi mai trimitem la școală, cum îi mai îmbrăcăm?...

– *Ce propuneri aveți pentru îmbunătățirea nivelului de trai în anul 2003?*

– Să mărească salariile, alocațiile să se mărească. Ce să iei cu 180 de mii? Un caiet costă 20-30 de mii.

– *Cum credeți că va fi nivelul nostru de trai în anul 2003?*

– Mai prost decât în 2002 pentru că salariile sunt mici, nu s-au mărit cu nimic, prețurile au sărit în sus cu 30-40%. Deci ăsta va fi nivelul de trai în 2003, mult mai prost decât în 2002.

– *Vă ajung banii pentru cheltuielile zilnice?*

– Nu. Nu ne ajung nici să plătim întreținerea, lumina, trăim de pe o zi pe alta.

– *Ce propuneri aveți pentru îmbunătățirea nivelului de trai în anul 2003?*

– Mai mari salariile la firme sau întreprinderi și prețurile să mai scadă că sunt prea mari pentru salariile pe care le avem.

– *Vă ajung banii pentru cheltuielile zilnice?*

– Ce să ne ajungă, doamnă? Eu am 3 milioane pensie și plătesc impozite, întreținere și la mâncare ... Am niște bani la CEC, îmi scot dobândă. Dacă n-aș avea copii să mă susțină aș muri de foame.

– *Cum credeți că va fi nivelul nostru de trai în anul 2003?*

– În anul 2003 poate mai rău decât a fost acum.

– *Vă ajung banii pentru cheltuielile zilnice?*

– Nu ajung banii chiar dacă ne dublează pensiile cu 100%, dar nu față de prețurile care există în ziua de astăzi. Nu mai rămâne nimic. Oameni care au muncit o viață întreagă ... Eu de exemplu am 53 de ani pe decizia de pensie și nu pot să-mi acopăr cheltuielile cu întreținerea. Stau la bloc în trei camere și sunt singur și sunt obligat să nu mai mănânc nimic ca să pot plăti întreținerea ...

– O să fie mai rău. O să fie mai rău că lumea este bolnavă, nu are cu ce plăti întreținerea, n-are cu ce îmbrăca copii, n-are cu ce-i trimite la școală, nu are cu ce lua medicamente, nu are cu ce lua pâine și lapte.

– *Ce propuneri aveți?*

– Propunem să micșorez impozitele, să iefinească mâncarea, îmbrăcămintea, încălzimintea și rechizitele pentru copii, grădinițele să le iefinească ...

– *Vă ajung banii pentru cheltuielile zilnice?*

– Deși am un salariu destul de bun, nu. Nu, nu-mi ajung.

– *Ce propuneri aveți pentru îmbunătățirea nivelului de trai în anul 2003?*

– E greu de spus. Cred că ar trebui să fii de specialitate ca să dau niște propuneri corecte.

– *Cum credeți că va fi nivelul nostru de trai în anul 2003?*

– Prost, într-un singur cuvânt. Nu cred că se va putea trece așa de repede de la un nivel de trai care a fost în 2002 sau în anii anterior, la un nivel de viață mai bun în 2003. Ar fi extraordinar dacă guvernul ar putea să determine așa ceva, dar nu cred că va putea face.

– *Cum credeți că va fi nivelul nostru de trai în anul 2003?*

– Mai prost.

– *Vă ajung banii pentru cheltuielile zilnice?*

– Nu prea, dar încerc să mă descurc.

– *Ce propuneri aveți pentru îmbunătățirea nivelului de trai în anul 2003?*

– Nu pot să propun eu, asta e treaba celor de sus. Degeaba propun eu.

– *Cum credeți că va fi nivelul nostru de trai în anul 2003?*

– Pentru mine nu cred că va fi mai bun pentru că după cum s-a constatat până acum tot scădem în continuu.

– *Vă ajung banii pentru cheltuielile zilnice?*

– Nu, nu ajung, cu toate că avem amândoi salariu nu ne ajung pentru că majoritatea banilor se duc pe lumină, întreținere, telefon și cam asta.

– *Ce propuneri aveți pentru îmbunătățirea nivelului de trai în anul 2003?*

– Nu știu ce propunere aș avea, dar să crească și salariile muncitorilor o dată cu dolarul, o dată cu valuta asta la care ne referim întotdeauna.

(Continuare în pag.5)

(Continuare din pag.4)

Interviuri cu studenții

– *Care sunt cauzele neajunsurilor cotidiane?*
– În primul rând salariile scăzute pe care le au părinții, nu pot să-i ajute pe studenți pentru o viață mai bună. Trebuie să lucreze în afara orelor de curs pentru a se descurca, pentru a avea un ban de buzunar, să se îmbrace, să facă ceva...
– *Sunt șanse să trăim mai bine?*
– Să sperăm că da. Nu știu...
– *Ce soluții ai vedea în acest sens?*
– Mai puțină birocrația, cei de la putere să fie serioși, să-și facă treaba, să nu se mai gândească doar la problemele lor, să se gândească și la noi.
– *Care credeți că sunt cauzele neajunsurilor cotidiane?*
– Inflația din România și guvernarea necorespunzătoare, după părerea mea.
– *Credeți că sunt șanse în România să trăim mai bine?*
– Nu foarte curând.
– *Credeți că sunt șanse să trăim mai bine?*
– Probabil, dar nu prea curând.
– *Și care ar fi acele șanse? La ce va-ți gândit dvs.?*
– Nu știu să zic prea multe ...
– *Dvs. cum vă descurcați cu banii?*
– Nu prea bine, dar la vârsta mea mai sunt și părinții în spate ...
– *Care credeți că sunt cauzele neajunsurilor cotidiane?*
– De obicei salariile care sunt foarte mici și apoi faptul că noi de obicei cheltuim bani fără limită, când nu trebuie.
– *Cum te descurci cu banii?*
– Muncesc ca să pot să vin la facultate, mă ajută și mama ...
– *Ești din București?*
– Da. Este un foarte mare ajutor că sunt din București. Am foarte mulți colegi care sunt din alte localități și le este foarte greu.
– *Ce șanse crezi că sunt ca să trăim mai bine?*
– Nu știu ... Poate să se schimbe România într-un final.
– *Îți ajung banii să cumperi toate cărțile de care ai nevoie?*
– Nu ne ajung banii pentru cărți, ci preferăm să ni le tragem pe toate la xerox pentru că așa ajungem la o sumă pe care ne-o putem permite.
– *Și banii de unde-i procurați?*
– Ori muncim noi, ori stăm pe spatele părinților, ceea ce este un lucru foarte urât pentru o generație care vrea mai mult.
– *Tu cum te descurci cu banii? Locuiești la cămin sau stai cu părinții?*
– Locuiesc cu chirie, dar ...
– *Și cum te descurci?*
– Destul de greu, dar, deocamdată, mă descurc.
– *Crezi că sunt șanse în România de a trăi mai bine?*
– Da, cred că sunt și cred că mai târziu vor apărea aceste șanse.
– *Dar ce trebuie făcut concret?*
– Nu-mi dau seama exact.
– *Ce soluții crezi că s-ar putea întrevedea pentru a trăi mai bine în România? Crezi că sunt șanse să trăim mai bine?*
– Sper că da. Ar fi o soluție să rezolvăm cumva problema locurilor de muncă, să se găsească mai multe locuri de muncă, să aibă o șansă tinerii pentru că noi n-avem nici o șansă.
– *Care credeți că sunt cauzele neajunsurilor cotidiane?*
– Cred că, în primul rând, tranziția aceasta care nu se mai termină, lipsa locurilor de muncă și salarizarea foarte proastă și de aici tot ce decurge. Noi ca studenți avem șanse destul de limitate, locurile de muncă sunt și ele limitate și, în general, salarizarea proastă duce la un nivel de trai scăzut, studenții, majoritatea, lucrează pentru a-și putea permite să plătească taxele, apoi și părinții care au probleme financiare. Sunt foarte puțini studenți de „bani-gata”.

E. Popa – La noi în județ este zona cea mai săracă.
E. Ghorghită – Da, se pare că economia de piață nu se ocupă de distribuția rațională a forței de producție.

M. Bulgaru – Aș vrea să revenim la subiectul nostru. Care e cauza sau care sunt cauzele pentru care noi trăim așa de prost și cum putem ieși din asta?

F. Dumitrescu – Dl. profesor Ionete a spus că la noi, cu toată privatizarea care s-a făcut, încă 70% a rămas în sectorul de stat. Și este o realitate. Dar eu pun o întrebare în completarea acestei afirmații: am privatizat 8000 de întreprinderi, de ce acele 8000 de întreprinderi nu sunt ele în top? Unele dintre ele erau cele mai bune, de ce? Și atunci răspunsul vine: înseamnă că ceva nu merge în economia noastră, înseamnă că politicile astea au dus la decapitalizare. Cu ce să producă o întreprindere dacă n-are capital circulant, să se aprovizioneze, să plătească salariile, să ducă procesul de producție. Acesta este un aspect. Toate întreprinderile fie că au fost de stat, fie private sunt apărate de politica fiscală.

M. Bulgaru – Noi avem politică fiscală?

F. Dumitrescu – Păi care politică fiscală? Politică fiscală înseamnă să ai o concepție care să dureze și ea cel puțin un an, doi ani, patru ani, nu să schimbăm de la o zi la alta. Presa noastră și televiziunea ne-a adus la cunoștință o serie întreagă de noutăți, că se pune impozit și pe dobandă, că se pune impozit și pe nu știu ce ... Nu se poate conduce o economie modificând legislația și politica de la o zi la alta. Noi nu avem o strategie. Dl. profesor știe că noi, când am fost și la Snagov și în alte cercuri care au elaborat aceste materiale, am pus problema să avem o strategie pe termen lung, pe cinci ani, pe zece ani și anual să avem programe care să le adaptăm, nu să facem strategie pe anul asta. În primul rând că nu se poate numi strategie. Nu se poate spune la un program anual că e strategie. Strategia este ceva de perspectivă.

E. Ghorghită – Mai avem încă un telefon din București, domnul Cenușă.

S. Cenușă – Aș avea o întrebare pentru invitații dvs. care au vehiculat ideea că, creșterea salariilor ar genera, fără îndoială, creșterea inflației. Ideea este următoarea: dacă s-ar scădea impozitele, salariile automat ar putea să nu fie crescute de către patroni... ? Creșterea productivității muncii nu ar duce cumva la creșterea economiei și scăderea inflației?

E. Ghorghită – Domnule profesor, sunteți atacat din mai multe părți, iată și o întrebare provocatoare, bine pusă.

C. Ionete – S-a vorbit deja, pe bună dreptate, de o politică incoerentă în domeniul impozitelor. Pentru anul acesta a început în domeniul salariilor o reducere a cotelor de impunere de la un nivel diferențiat de altul al veniturilor. De asemenea, este în proiect o reducere a impozitului pe profit, de la 25% la 20%. Înșă în economia noastră sarcina de impozitare este foarte ridicată, este mult mai ridicată decât în celelalte țări în ansamblu și dacă, pe de o parte reducem, pe de altă parte creștem impozitele sau adăugăm impozite și taxe noi, nu vom putea influența cererea față de produse și nu vom putea influența nici veniturile în măsura în care sunt supraimpozitate. Într-adevăr în această direcție a fost bine pusă problema.

M. Bulgaru – Dați-mi voie să-i răspund dlui. Creșterea salariilor duce automat la creșterea inflației în condițiile în care nu există

- **Bunăstarea - fata morgana a unei lungi curse cu obstacole.**
- **Absența capitalurilor, lipsa locurilor de muncă, sărăcia generalizată, corupția sunt consecințe ale politicilor economice reflectate brutal în starea dramatică a economiei naționale.**

producția, dar în condițiile în care crește producția și cu ocazia producției cresc și salariile, inflația nu poate să crească, poate să se mențină la un anumit nivel. De ce? Pentru că apare pe piață oferta de produse. Zadarnic vor crește salariile – dar cum să crească dacă nu cresc locurile de muncă din economie și nu crește productivitatea muncii?

F. Dumitrescu – Problema productivității muncii a fost neglijată la noi din start. Deci, în 1991, când a părut prima lege a salarizării din România, după revoluția din 1989, s-a prevăzut cum se stabilește salariul, în funcție de pregătire, în funcție de condițiile de muncă. Nu găsești în această lege din 1991, Legea 14, un cuvânt despre productivitatea muncii. Nu se poate să scoți o lege așa, când în toată lumea productivitatea muncii se judecă vis-f-vis de salariul mediu. Salariul mediu crește pe baza creșterii productivității muncii. Dacă n-a crescut productivitatea muncii nu poți să crești salariul mediu. La noi au fost ani de zile când această problemă fundamentală a economiei, și după care se orientează întreaga omenire, a fost neglijată. Nu se poate să lucrezi cu jumătăți de măsură, să conduci o economie, pentru că ajungem unde am ajuns.

E. Ghorghită – Ideea este foarte importantă, aceasta este și ceea ce sublinia dl. Cenușă. Spectatorii, în general, și populația acuză creșterea prețurilor. Mai avem un scurt reportaj. Să vedem cum trăiește tineretul de astăzi, în special studenții. Să vedem cum trăiesc studenții, dacă ei au probleme.

E. Ghorghită – Domnul Ștefan Nuță, din București, se află la telefon.

Șt. Nuță – Mi-am notat și o să vă spun câteva idei. Aș vrea să vă întreb dacă vă veți implica personal în următoarele domenii: privatizarea sistemului bancar care duce la scăderea valorii prețului creditului directorilor, și de la stat și de la privați, care se împrumută la bănci pentru a plăti salariile, în sistemul actual de plată al salariilor pe data de 15 și la sfârșitul lunii, care se practică în România? Al doilea aspect: dacă vă veți implica personal (a invitaților dvs.) în domeniul privatizării în sectorul energetic, în sectorul petrolier pentru că sunt niște aberații incredibile? Comunitatea europeană lucrează cu energie eoliană și cu panouri solare și România defrișează păduri. Ultimul aspect pe care vreau să vi-l spun: dacă vă veți implica în privatizarea din învățământ, pentru că există un fenomen paradoxal în sistemul de învățământ particular de medicină, unde avem atâția profesori universitari care au decimant sistemul de învățământ românesc și nu au fost în stare să-și creeze o facultate particulară de medicină. Comisiile de învățământ ale Parlamentului au pus condiții aberante sistemului de învățământ românesc pe care nici ei, în învățământul de stat, nu sunt în stare să-l asigure.

E. Ghorghită – Iată, suntem invitați să ne implicăm în câteva domenii.

M. Bulgaru – Părerea mea este că în cadrul emisiunii noastre, noi nu putem să luăm fiecare caz în parte să-l judecăm. Ceea ce putem spune e că privatizarea economiei trebuie să ducă la un anumit raport între proprietatea particulară, privatizată, și proprietatea de stat. Statul trebuie să aibă și el niște comenzi în mâinile lui care să vegheze asupra economiei. Nu-mi dau seama cât. Dar vreau să spun foarte clar, privatizarea nu este un scop în sine. Privatizarea este un mijloc prin care acele întreprinderi, în primul rând, inefficiente, ale statului, în care statul nu dădea rezultate, ele să fie privatizate și să aducă folos întregii națiuni și proprietarilor lor. În învățământ, unde lucrez și eu, este adevărat că sunt probleme de rezolvat și mă gândesc la personalul didactic. S-au făcut profesori universitari, după evenimentele din decembrie, cu diuimul, cu droaia. S-a lărgit învățământul din punct de vedere cantitativ și, după părerea mea, s-a îngustat calitativ învățământul.

E. Ghorghită – Mai este un ultim telefon.

M. Bulgaru – Îi rog pe partenerii mei să se gândească, într-un minut, care sunt măsurile pe care noi gândim că trebuie luate pentru această situație. Sugestii.

Maftei Costică – Eu sunt preotul Maftei Costică, preot ortodox. Vă vorbesc pentru că am stat vreo 17 ani în America și când m-a întors am găsit țara asta sălbatică. Noi avem oameni foarte capabili în țara asta, dar vedeți, românul este de vină și vă spun în câteva cuvinte ca să luați dvs. o măsură. Pentru că eu când am fost în America și am văzut că republicanii luptau numai pentru miliarzi, atunci eu mi-am

schimbat votul și am spus, nu! Eu votez pentru democrați, pentru omul sărac. Eu nu vă înțeleg pe dvs. românii – eu sunt cetățean român-american –, de ce tot votați același partid? Acest partid nu a făcut altceva decât taxe, taxe și taxe. Și în America sunt taxe, multe, dar aici oamenii sunt săraci, oamenii nu au de unde să plătească. Acum au venit cu altele. Țara asta își face bugetul numai pe taxe și impozite?

E. Ghorghită – Din ce altceva să se facă bugetul? Fundamental este bazat pe impozite și taxe.

Maftei Costică – Păi, fonduri se fac prin întreprinderi. Întreprinderile trebuiau îngrijite, nu deschizi frontiera și spui: băieți luați orice și plecați, de s-au dus cu milioanele. Eu vă îndemn pe dvs.: căutați și schimbați, nu mai puneți la foc tot fasole. Mai schimbați, că avem oameni capabili în țara asta, implicați-vă în această conducere a țării, pentru că asta vă este menirea, că sunteți oameni de știință și cultură. Implicați-vă și învățați-i pe ceilalți cum se conduce această țară, că nu-i greu. Noi avem legi foarte bune, dar nimeni nu le respectă, nici poliția, nici justiția. Această țară nu este un stat de drept pentru că nu se respectă legile țării noastre.

M. Bulgaru – Vreau, foarte pe scurt, să vă răspund. Dvs. aveți dreptate în legătură cu America. Politica noastră fiscală trebuie să meargă pe linia creșterii masei veniturii impozabil și scăderea impozitului pe unitatea de venit și așezarea impozitului cu dreptate în funcție de veniturile respective. Al Capone, cel mai mare criminal al tuturor timpurilor, n-a putu fi condamnat pe linia celorlalte organe abilitate, decât pe linia organelor financiare care au dovedit că nu-și plătește impozitele.

E. Ghorghită – Deci, dac-am putea veni cu soluții. Ni se cer implicări, ...

C. Ionete – S-a ridicat aici problema strategiilor. Se pare că nouă ni se cer propuneri pentru strategii. Noi avem strategii omologate de Comisia europeană. Pe baza acestor strategii se desfașoară închiderile de capitol. Avem 16 capitole și toate celelalte se desfașoară pe baza unor proiecții, unor motivații a situației de față ...

M. Bulgaru – Unde sunt, dle academician? Deși vorbiți pe înțeles, eu nu vă pot pricepe. Unde-i strategia? Să o avem în față, aici.

C. Ionete – Să vă dau un exemplu, aproape de Uniunea Europeană. Până în 2005 a fost publicată în toată țara strategia aprobată de România pentru integrare, pentru aderare la Europa. A fost publicată. Că nu se cîstește, asta e altă problemă.

M. Bulgaru – Nu că nu se cîstește, că nu se aplică.

C. Ionete – Aia este altceva.

M. Bulgaru – Dați-mi voie să vă spun în legătură cu locurile de muncă. Părerea mea este că trebuie pusă la loc de cînst muncă, singur izvor al creșterii producției și al bogăției.

F. Dumitrescu – Vreau să vă răspund și la această întrebare. Ca să muncească, omului trebuie să-i creăm condiții, să creăm locuri de muncă. Locuri de muncă nu se creează bătând din palme, ele se creează prin politicile pe care le duce statul, și fiscală, și monetară, și valutară, și economică, toate politicile astea trebuie să sprijine producătorii privați și, care mai sunt, de stat, ca să creeze noi locuri de muncă. În al doilea rând, în ultimele săptămâni ni se spune la televiziune și de președintele Iliescu, și de primul-ministru Năstase că după 1 ianuarie ne așezăm, facem, dregem. Eu n-am văzut și cum n-am văzut eu n-a văzut nimeni. Ce se întâmplă după 1 ianuarie, ce modificăm? Până acum a mers așa cum a mers. În afară de alegeri anticipate. Eu vorbesc din punct de vedere economic. Guvernul trebuie să vină în fața acestei națiuni și să spună: până acum a mers așa, am făcut și bine, am făcut și rău. Aici am făcut prost. Trebuie să corectăm politica fiscală, politica monetară, politica privatizării, să nu mai luăm bani de la privatizare și să-i cheltuim în alte scopuri, decât pentru rețehnologizări, pentru modernizări. Să facem locuri de muncă. Nu putem să vindem averea țării, să luăm banii și să-i cheltuim în altă parte și nu să creăm locuri de muncă.

M. Bulgaru – Dar au locurile de muncă ce au fost create pentru mineri. E o rusine asta!

F. Dumitrescu – Să se analizeze în mod foarte serios și foarte corect care au fost până acum aceste piedici care au produs greutăți. Să stabilim aceste cauze și să stabilim măsurile care trebuie luate. Nu se poate altfel.

E. Ghorghită – Mulțumesc tuturor. Urâm succes dlui Bulgaru în emisiunile care vor urma!

„Munca toarnă untdelemn în lampa vieții, iar gândirea o aprinde”

(economist englez
din secolul al XVIII-lea.)

Când spunem că munca este factorul decisiv al prosperității țării, rostim doar o jumătate de adevăr. Experiența istorică demonstrează că un rol nu mai puțin important revine gândirii economice, când aceasta, dând substanță actului guvernamental, arată corect drumul pe care se angajează efortul constructiv al națiunii.

- **Paradoxurile politicii economice generează anomaliiile economiei naționale:**
- **În România, pierderea de produs intern brut, din 1990 până în 2003, este de peste 100 miliarde de dolari;**
- **Pierderile din avuția națională sunt de peste 110 miliarde de dolari.**

LICENȚA

la facultăți ale

Universității

Spiru Haret

UN EXAMEN AL ÎMPLINIRII BINEMERITATE

Avem toate motivele să așteptăm cu optimism rezultatele licenței

Prof. univ. dr. Ioan N. ROȘCA,
decanul Facultății de Filosofie-Jurnalism

Dincolo de încărcătura emoțională aparte, prima sesiune de susținere a examenului de licență organizată în facultatea noastră - 17 februarie a.c. - semnifică și efortul depus pe parcursul anilor pentru acreditare, precum și faptul că, împreună, profesori și studenți au realizat un nivel profesional calitativ optim. Este într-adevăr un eveniment de prestigiu în viața Universității *Spiru Haret*, care demonstrează faptul că facultatea noastră a dobândit competența și experiența necesară pentru a stabili care absolvenți ei merită să poarte titlul de licențiat și să aibă în viitor toate drepturile unui specialist în domeniu.

Sub raport organizatoric, ne-am străduit, în primul rând, să respectăm toate cerințele de ordin formal, dar și de conținut, privind stabilirea și anunțarea din timp a structurii examenului de licență, modul de promovare a probelor și a examenului în ansamblul său. Astfel, fiind o facultate cu o specializare unică, dar complexă, am stabilit ca la proba scrisă subiectele de cunoștințe fundamentale și cele de specialitate să fie atât din domeniul filosofiei, cât și din cel jurnalistic, iar nota finală de promovare a probei scrise să reprezinte media aritmetică a celor două note obținute la cele două domenii, cu condiția ca fiecare dintre acestea să fie peste 5.

În acest fel, am respectat standardele exigențelor care funcționează și în învățământul superior de stat, în cazul specializării complexe.

În ceea ce privește tematica și bibliografia, am avut în vedere compatibilizarea lor cu cele existente la facultățile de stat cu același profil, desigur, cu adaptările de rigoare impuse de planul nostru de învățământ. Totodată, am cerut tuturor titularilor de discipline să propună o listă care să cuprindă minim 10 teme pentru lucrările de diplomă.

În tot acest timp ne-am consultat și cu studenții care urmează să susțină examenul de

licență, iar în urma acestor întâlniri am convenit, de pildă, ca durata examenului scris să fie de patru ore și nu de trei cât stabilisem inițial, unele îmbunătățiri fiind aduse și tematicii și bibliografiei.

Desigur, dorim ca prima sesiune a examenului de licență organizată în facultate să se soldeze cu rezultate dintre cele mai bune. În acest scop, am cerut candidaților la acest examen să elaboreze din timp lucrările de diplomă, să nu treneze sub nici un motiv finalizarea lor, astfel încât, dacă este cazul, ele să poată fi revăzute și îmbunătățite. Pe de altă parte, am solicitat coordonatorilor să conlucreze sistematic, pe tot parcursul elaborării lucrărilor, cu studenții înscriși la examenul de licență, oferindu-le un sprijin efectiv în realizarea unor lucrări valoroase, din toate punctele de vedere - registru tematic, conținut, formă de redactare etc. -, precum și informații și precizări metodologice cu privire la susținerea propriu-zisă a probelor.

Ne-am gândit că după depunerea lucrărilor de diplomă la secretariat ar fi util ca șefii de catedră să repartizeze lucrările de diplomă altor cadre didactice decât coordonatorii pentru a se realiza, pe lângă referate, și coreferate, deci să avem și alte puncte de vedere în evaluarea lucrărilor, a contribuției studenților la aprofundarea unor aspecte, la abordarea unor elemente sau fațete noi ale temei alese. Am recurs la acest demers pentru a avea liniștea și certitudinea că lucrările vor răspunde tuturor exigențelor, evitând, pe cât posibil, orice marjă de eroare, sau reducând-o cât mai mult.

Făcând o primă evaluare a măsurilor inițiate, am constatat și unele disfuncții și de aceea pentru sesiunea de susținere a lucrărilor de licență din vară ne-am propus să asigurăm potențialilor candidați o perioadă mai mare de timp pentru munca de documentare și elaborare a lucrărilor, care ar trebui să înceapă cel puțin cu un an înainte de examen.

Un prag trecut cu bine

Prof. univ. dr. Septimiu Florian TODÊA,
decanul Facultății de Educație Fizică și Sport

Începutul lunii februarie a.c. a constituit pentru studenții și cadrele didactice ale Facultății de Educație Fizică și Sport un moment important în viața lor universitară, mult așteptat și care a constatat în susținerea examenului de licență în cadrul facultății.

Pe baza legilor în vigoare și, în special, al Ordinului ministrului Educației și Cercetării care reglementează cadrul general de organizare a examenelor de finalizare a studiilor din învățământul superior, a examenelor de licență, precum și în temeiul metodologiei de monitorizare specială a instituțiilor de învățământ superior acreditate, s-a desfășurat în zilele de 3-5 februarie a.c., prima sesiune a examenului de licență care încheie astfel studiile la Facultatea de Educație Fizică și Sport din cadrul Universității *Spiru Haret*.

Perioada consacrată pregătirii depășirii acestui concludent test a început încă din primele zile ale anul IV, interesul studenților de a se prezenta cât mai bine coîncinzând cu dorința profesorilor noștri de a se obține calificative cât mai relevante pentru calitatea procesului de învățământ. Aceasta cu atât mai mult cu cât Facultatea de Educație Fizică și Sport este singura facultate privată din țară și trebuia să demonstreze competență și profesionalism în această competiție de un fel deosebit, în care am intrat o dată cu organizarea primului examen de licență. Exigența sporită trebuia să predominie în fiecare etapă de pregătire - de la stabilirea temelor lucrărilor de licență, a bibliografiilor, precum și a modului în care vor fi supravegheați și ajutați studenții în acest moment în care erau chemați să dovedească vocația lor profesională, capacitatea de sinteză și interpretare a temelor abordate.

La acest examen de licență au participat absolvenții Facultății de Educație Fizică și Sport din promoțiile anterioare anului universitar 2002-2003, care nu au susținut sau nu au promovat acest examen care finalizează studiile.

Sesiunea recent organizată a constatat în parcurgerea următoarelor probe: prima a vizat evaluarea cunoștințelor fundamentale și de

Atestat al calității

Conf.univ.dr. Eugen GHIORGHÎĂ,
prodecan al Facultății de
Management Financiar-Contabil

Consider că a sublinia importanța acestui moment din viața noastră universitară ar putea fi un truism. Totuși, nu exagerăm evidențiind faptul că nu este vorba doar despre schimbarea locului unde se desfășoară examenul de licență, deși el devine esențial pentru studenți, ci el echivalează cu un atestat al calității, al condițiilor oferite pentru formarea viitorilor manageri, economiști, contabili.

Conștienți de acest adevăr, și mai ales de realitatea că porneam în organizarea și pregătirea susținerii pentru prima dată a examenului de licență în specializarea management-contabil, în cadrul facultății, fără o anume experiență am întreprins măsuri pe mai multe planuri. Timpul a fost mai generos în acest sens. Nu am fost puși în situația când licența se susținea la alte instituții de învățământ superior și de fiecare dată trebuia să asigurăm o cunoaștere și armonizare a exigențelor de aici, să inventariem titluri noi de carte, culegeri de teste-grilă, bibliografii, elaborate aici, pentru a veni în sprijinul studenților, unii ușor complexați, care nici ei nu au mai fost nevoiți să se pregătească sub imperiul incertitudinii. Este, trebuie să recunoaștem, un câștig de neignorat, eliminându-se de la început o presiune artificială.

Conform programei analitice, s-au organizat întâlniri cu cadrele didactice consacrate disciplinelor cuprinse în tematica examenului de licență, precum și cu fiecare coordonator de lucrare. Era absolut necesar să știm exact ce opțiuni au studenții, viitorii candidați la examenul de licență, pentru a stabili direcțiile în care să acționăm, forțele cele mai avizate.

Consultațiile nu au rămas exclusiv la latitudinea studenților sau a coordonatorilor acestora, ci au fost structurate succesiv, programate pe toată etapa de pregătire și elaborare a lucrării de licență. Demersul apreciat mult de studenții care se pregăteau pentru licență a fost editarea unei broșuri cuprinzând tematica, bibliografia, precum și exerciții teste-grilă, de tipul celor care vor fi prezentate la examenul propriu-zis. Firește, existența unei asemenea reper n-a eliminat necesitatea întâlnirilor sistematice a coordonatorilor de licență cu grupuri de studenți, cu fiecare candidat, pentru a-i îndruma, a le oferi sprijin în a aprofundarea unor aspecte sau în interpretarea altora. Ne-am străduit ca o asemenea comunicare să nu se transforme într-un scop în sine, ci să fie profitabilă pentru ambele părți.

Nu am scăpat din vedere nici stabilirea Comisiei de licență, respectând cu rigoare reglementările în vigoare. Potrivit Ordinului ministrului Educației și Cercetării privind metodologia de monitorizare, din Comisie fac parte două cadre didactice de la altă facultate. Am luat legătura cu Universitatea din Craiova, instituție de învățământ superior de stat -, pentru a fixa cele două cadre didactice care urmau să intre în componența Comisiei de specialitate, în fața căreia studenții de la Facultatea de Management Financiar-Contabil din București a Universității *Spiru Haret* vor susține examenul de licență.

Pagină realizată de
Adela DEAC

Așteptat cu interes, cu legitimă emoție de studenți, de cei care încheie un ciclu, studenția, precum și de dascălii care i-au pregătit pentru viitoarea carieră, acest moment de susținere a examenului de licență marchează pregnant, activitatea instructiv-educativă desfășurată aici. Aceasta cu atât mai mult cu cât acum, o dată cu acreditarea, Universitatea Spiru Haret a dobândit și acest drept de a organiza, pentru prima dată, susținerea examenului de licență la facultățile, evident, și ele acreditate - Facultatea de Drept, Facultatea de Limbi și Literaturi Străine, Facultatea de Management Financiar - Contabil, Facultatea de Filosofie-Jurnalism, Facultatea de Educație Fizică și Sport - demers care onorează, dar și obligă. Un argument în plus pentru pregătirea exigentă, în cele mai mici detalii, a examenului de licență, sprijinul acordat studenților de coordonatorii de lucrări nuanțându-se,

diversificându-se, câpătând asemenea forme și modalități, încât activitatea consacrată trecerii cu succes a acestui prag să se constituie în ceea ce ar putea însemna o certă confirmare a competenței și profesionalismului. Această etapă îl ajută pe student să perceapă mai bine și să intre mai din vreme în ambianța impusă de importanța acestui examen, să abordeze cu mai mult curaj, cu pertinență aspectele cuprinse în lucrarea de licență, să dobândească mai multă încredere în forțele proprii, șansa de a deveni licențiat chiar în facultatea în care s-a format constituind nu numai un titlu de mândrie, ci și un prilej de matură angajare într-o competiție cu sine, în primul rând.

Ce semnificații sunt atribuite primului examen de licență, cum a fost organizată susținerea acestui examen, ce forme și modalități s-au folosit - iată întrebările pe care le-am adresat unor cadre didactice. Publicăm mai jos, răspunsurile primite.

lucrează, de asemenea, la o serie de culegeri pe probleme de morfologie, sintaxă, semantică și pragmatică axate pe tematica licenței.

Vă mărturisesc că n-am avut nici o clipă sentimentul pe care-l dă lipsa de experiență care, în realitate, este doar o aparență. Și voi încerca să demonstrez acest lucru pentru fiecare din factorii implicați. Astfel, profesorii „seniori” din departamentele noastre au conceput și participat efectiv de-a lungul anilor la numeroase examene de licență din diferite instituții de învățământ superior. Ei au valorificat cu plăcere, aș spune, experiențele anterioare, căutând să înnoiască și să eficientizeze formulele clasice. Aceleași cadre didactice, profesori și conferențieri, care au coordonat procesul de stabilire a tematicii vor fi și cei care vor forma comisiile de examinare. Colegii noștri mai tineri au proaspăt în memorie experiența nu numai a examenului de licență, pe care, în paranteză fie spus, l-au luat „cu brio”, dar și a susținerii disertației la masterat, sau a examenelor parțiale de doctorat.

Așadar, scenariul unui examen final este parte a fondului cognitiv de care dispun absolut toate cadrele didactice. Noutatea și nu lipsa de experiență, faptul că am putut să ne manifestăm creativitatea în domeniul evaluării, împropășând sau chiar înlocuind niște tipare rigide și clișate, iată dominantă preocupărilor noastre și, sperăm, garanția succesului nu numai la primul examen din iulie, dar și la cele din anii următori. Nu avem senzația unor căutări care implică incertitudini și riscuri. Dimpotrivă, așteptăm cu nerăbdare să ne punem în practică ipoteza proprie, scontând, repet, pe o reușită care să-i mulțumească pe partenerii noștri, studenții Facultății de Limbi și Literaturi Străine.

s-au făcut cu precădere în cadrul cursurilor opționale, alese de studenți tocmai pentru aprofundarea problematicei lucrării. Aș mai adăuga integrarea pregătirii pentru proba de curs practic în tematica și aplicațiile făcute în cadrul seminarilor de curs practic. S-a pus un mare accent pe traducerea din și în limba străină, deoarece proba de la licență se axează pe acest tip de exerciții. Totodată, s-au recapitulat principalele probleme de gramatică practică, cu accent pe morfologia și sintaxa verbului. Seminarile de literatură au prilejuit elaborarea de eseuri și de analize de text literar, în scopul consolidării deprinderilor de redactare de text necesare atât pentru proba scrisă, cât și pentru realizarea lucrării de diplomă. În cadrul cursului de stilistică s-a insistat asupra convențiilor ce guvernează discursul academic, indispensabile producerii textului lucrării și susținerii orale a acestuia. S-a mers deci pe exploatarea la maximum a activităților didactice, în vederea unei pregătiri intensive.

Un alt aspect care ne preocupă este asigurarea materialelor didactice necesare pregătirii. Acolo unde fondul bibliotecii nu este acoperitor, am decis să multiplicăm segmentele de materie cuprinse în bibliografii. Colectivele de limbă ale catedrelor de engleză și franceză

Cadru optim pentru un examen hotărâtor

Prof. univ. dr. Gheorghe DIACONESCU,
decanul Facultății de Drept

Existența înseamnă nelinești și speranțe. Oamenii, societatea, timpurile ni le întregin și ni le înnulesc.

Nedesașvârșirile ne fac să sperăm într-o viitoare desăvârșire.

Nedreptățile ne fac să sperăm în dreptate. Toți simțim că avem nevoie de dreptate, că avem dreptul la ea.

Că e esența omului dotat cu rațiune și simț moral.

Avem în noi înșine o instanță morală, conștiința.

Juriștii și instituțiile juridice încearcă să realizeze dreptatea.

În acest sens sunt factorii de bună funcționare a lumii, instanțe de discernământ, potrivit cu dreptatea.

Judecătoria e una din cele mai importante instituții din lume.

Ea face să funcționeze dreptatea. Să nu se ajungă să fie *Homo homini lupus*.

Judecata are ca termen asociat cuvântul dreptate. Altfel n-ar fi judecată, ar fi opresiune.

Juriștilor, mai ales, li se cere discernământ absolut, răspundere morală, un simț superior al dreptății.

Juristul este un termometru al unei vieți sociale demne, responsabile și drepte. Este un paznic al legii, de fapt al liniștii și siguranței vieții fiecăruia și a întregii societăți.

Acesta a fost preocuparea permanentă a Facultății de Drept a Universității *Spiru Haret* față de studenții săi, față de promoțiile care în cursul acestei luni își vor susține examenul de licență, pentru cultivarea vocației științifice, care are ca obiect cercetarea adevărului.

Facultatea de Drept, în întreaga activitate educativă a avut ca linie directoare menirea ei de a cultiva vocația științifică în rândul studenților, de a realiza o sistematizare a

Cunoaște-te pe tine însuși și învață să trăiești sănătos !

În emisiunile *Televiziunii România de Mâine* vei găsi informația, sfatul și încurajarea de care ai nevoie

Mari oameni de știință, medici, sociologi, psihologi și alți specialiști răspund preocupărilor și întrebărilor tale

La *tvRM*, competența, știința la zi, universul cunoașterii sunt trăsături definitorii ale emisiunilor, pentru că *tvRM* este un post universitar.

Prin noi, facultatea la tine acasă !

Programul

Televiziunii România de Mâine (tvRM)

LUNI
17 februarie 2003

- 6:00 **Matinal** (informații utile, sfatul medicului, gimnastică, revista presei, interviuri, muzică)
- 10:00 Drept penal (2). Infracțiunile contra statului. Autor: prof.univ.dr. Gheorghe Diaconescu
- 11:15 Economie politică (24/1). Economia mondială la început de mileniu. Regionalism și globalizare în economia mondială. Autor: prof.univ.dr. Constantin Mecu
- 12:05 Bazele contabilității (17). Contabilitatea trezoreriei. Autor: prof.univ. Dobrin Marinică
- 12:35 Bazele informaticii (4). Arhitectura calculatoarelor electronice. Autor: conf.univ.dr. Daniel Mareș
- 13:10 Cercetări de marketing (2). Sistemul informațional de marketing. Autor: Manuela Epure
- 13:40 Folclor muzical (3). Organologie populară. Autor: Otilia Pop Niculi
- 14:00 **Știri**, muzică, promo
- 14:30 Filme documentare. •Popas pe valea Luncăvățului. •Tradiții păstorești
- 15:30 Program muzical
- 16:00 Film documentar. Cum să începem o afacere? (9)
- 16:30 **Litera și spiritul legii**. Emisiune de prof.univ.dr. Corneliu Turianu (r)
- 17:30 **Orizonturi economice**. Privatizarea în agricultură. Invitați: dr. Traian Lazăr, membru titular al Academiei de Științe Agricole și Silvici, Mircea Toma. Realizator: prof.univ.dr. Victor Axenciuc
- 18:30 **Actualități**, promo, muzică
- 19:15 **Cufărul cu povești**: „Fata cea isteasă”. Povestitor: Dan Burghilea. Realizator: Carmen Cînteză
- 19:30 **Ora melomanului**. Emisiune în direct realizată de Dumitru Cucu
- 20:30 Film documentar. Seara pe Marea Hebridelor
- 21:00 **Fairplay**. Talk-show în direct pe probleme de actualitate ale sportului. Realizator: Mugur Popovici
- 22:30 **Rețete pentru sănătate**. Emisiune de Eugenia Grosu Popescu (r)
- 23:30 Program muzical nocturn
- 02:00 Cursuri universitare (reluare din tronsonul 10:00 – 14:00)

MARȚI
18 februarie 2003

- 6:00 **Matinal** (informații utile, sfatul medicului, gimnastică, revista presei, interviuri, muzică)
- 10:00 Drept civil (10). Prescripția extinctivă. Autor: prof.univ.dr. Corneliu Turianu
- 10:35 Drept roman (22). Obligații. Autor: prof.univ. Ștefan Cocoș
- 11:05 Drept constituțional (2). Evoluția constituțională a României după 23 August 1944. Autor: Gheorghe Uglean
- 12:05 Istoria statului și dreptului român (1). Obiectul, importanța și periodizarea istoriei dreptului românesc. Autor: conf. univ.dr. Florin Negoită
- 12:40 Istorie socială (5). Limbajul social – extinderea spațiului de cercetare. Autor: Florian Tănăsescu
- 13:10 Istorie economică a României (1/3). Instituționalizarea economiei de piață în România 1860 – 1914. Autor: conf.univ.dr. Eugen Ghiorgă
- 13:50 Muzică promo
- 14:00 **Știri**, promo, muzică
- 14:30 Film documentar. Australia - vacanțe
- 15:30 Program muzical
- 16:00 **Club internațional**. Albania. (II) Emisiune de Ioana Nitobe (r)
- 17:30 **Invitație la film** - emisiune de informare și cultură cinematografică, realizată de Emil Voicu (r)
- 18:30 **Actualități**, promo, muzică
- 19:15 **Cufărul cu povești**: „Toma vizitiul”. Povestitor: Dan Burghilea. Realizator: Carmen Cînteză
- 19:30 **Planeta Pământ**. Patrimoniul cultural al umanității: Avila

- 20:30 Café concert cu Florin Dumitrache. Concert vocal – instrumental cu Vasile Năstureac, Florentina Ciobanu, Nunuța Luțescu și Georgeta Tilă
- 21:30 **Preluare Deutsche Welle**
- 22:30 **Dicționar economic**. Emisiune de conf. univ.dr. Eugen Ghiorgă
- 23:00 **Vorbiți, scrieți românește**. Emisiune de lect.univ.dr. Valeriu Marinescu (r)
- 23:30 Program muzical nocturn
- 02:00 Cursuri universitare (reluare din tronsonul 10:00 – 14:00)

MIERCURI
19 februarie 2003

- 6:00 **Matinal** (informații utile, sfatul medicului, gimnastică, revista presei, interviuri, muzică)
- 10:00 Drept civil (anul III) (7). Contractul de donație. Autor: prof.univ.dr. Corneliu Turianu
- 11:00 Istoria literaturii române (3). Introducere. Autor: lector univ.dr. Luiza Marinescu
- 11:25 Limba română (1/1). Fonetică și ortografie. Autor: prof.univ.dr. Ion Toma
- 12:15 Istorie și civilizație franceză (4). Secolul XVII – clasicismul. Autor: lector univ.dr. Liliana Repeteanu
- 13:00 Istoria medie a românilor (4). Autohtoni și migratori. Autor: Mihail M. Andreescu
- 13:30 Etnografie și folclor (1). Noțiuni introductive. Autor: prof.univ.dr. Nicolae Constantinescu
- 14:00 **Știri**, promo, muzică
- 14:30 Film documentar. Patrimoniul cultural al umanității: Salamanca
- 15:30 Muzică populară
- 16:00 Urmași ai lui Grigoraș Dinicu: Tudor Pană
- 17:00 **Atelier TV studențesc**. Magazin studențesc. Coordonator Eugenia Grosu Popescu
- 18:30 **Actualități**, promo, muzică
- 19:15 **Cufărul cu povești**: „Stan și fratele său”. Povestitor: Dan Burghilea. Realizator: Carmen Cînteză
- 19:30 **Repere românești**. Emisiune de Silvia Frimu
- 20:00 **Calitatea vieții**, emisiune în direct, realizată de prof.univ.dr. Mircea Bulgaru
- 21:00 **Dialog juridic** cu prof.univ.dr. Corneliu Turianu
- 21:30 Film documentar. Palatul Buckingham
- 22:00 **Preluare Deutsche Welle**
- 23:00 Cântece de petrecere
- Program muzical nocturn
- 02:00 Cursuri universitare (reluare din tronsonul 10:00 – 14:00)

JOI
20 februarie 2003

- 6:00 **Matinal** (informații utile, sfatul medicului, gimnastică, revista presei, interviuri, muzică)
- 10:00 Limba latină (6). Declinarea a V-a. Comparația adjectivelor. Autor: prof. univ.dr. Liviu Franga
- 10:35 Introducere în știința politicii (8). Societatea națională și internațională. Autor: prof.univ.dr. Mihai Ozunu
- 11:30 Teoria literaturii (8). Curente literare. Autor: lector univ.dr. Valeriu Marinescu
- 11:55 Limba română (5/1). Vocabularul limbii române – probleme de corectitudine. Autor: prof.univ.dr. Ion Toma
- 12:30 Birotică (1). Prezentarea disciplinei. Asist. univ. Mihai Gabriel
- 13:00 Lingvistică generală (1). Introducere. Autor: prof.univ.dr. Zamfira Mihail
- 14:00 **Știri**, promo, muzică
- 14:30 Filme documentare. •Popas pe valea Luncăvățului (II) •Automobilele
- 15:30 **Dincolo de arenă**. Emisiune în direct de Mugur Popovici
- 16:30 **Dialog juridic** cu prof.univ.dr. Corneliu Turianu (r)
- 17:00 Filme documentare. •Cele mai frumoase grădini din lume •Himerele
- 18:00 **Întâlnire cu folclorul**. Emisiune de Theodora Popescu (r)
- 18:30 **Actualități**, promo, muzică
- 19:15 **Cufărul cu povești**: „Cumpără nimic”. Povestitor: Dan Burghilea. Realizator: Carmen Cînteză
- 19:30 Filme documentare. •Contemporani în București •Poeme transilvane

- 20:30 **România în lume**. Emisiune realizată în colaborare cu Fundația „România în lume”. Moderator: Nicolae Mardari
- 22:00 **Cheia succesului – manager XXI**. Emisiune în direct de Carmen Dumitriu
- 23:00 Program muzical nocturn
- 02:00 Cursuri universitare (reluare din tronsonul 10:00 – 14:00)

VINERI
21 februarie 2003

- 6:00 **Matinal** (informații utile, sfatul medicului, gimnastică, revista presei, interviuri, muzică)
- 10:00 Introducere în mass – media (4) Structura sistemelor mass – media. Autor: conf. univ.dr. Lucian Chișu
- 10:30 Informatică pentru sociologie – psihologie (4). Editare Word. Autor: Cristian Pomohaci
- 11:05 Preistorie și arheologie (1). Introducere în preistorie. Autor: Mioara Turcu
- 11:20 Geologie (5). Deformarea corpurilor geografice. Autor: prof. Marin Șeclăman
- 11:55 Metode și tehnici de cercetare în sociologie (1). Ancheta pe bază de chestionar. Autor: lector univ.dr. Beatrice Manu
- 12:30 Psihologia educației (10). Procesualitatea actului de învățare. Autor: lector univ.dr. Gabriela Cristea
- 13:05 Istoria evului mediu european (1). Evul mediu și feudalismul. Autor: Ecaterina Lung
- 13:40 Istorie antică universală (3). Apariția statelor orientale. Autor: lector univ.dr. Rodica Ursu
- 14:00 **Știri**, muzică, promo
- 14:30 **Fairplay**. Talk-show pe probleme de actualitate ale sportului. Realizator: Mugur Popovici (r)
- 16:00 **Repere românești**. Emisiune de Silvia Frimu (r)
- 16:30 **Knock – out**. Lecții de autoapărare. Realizator: Alexandru Gonci
- 17:00 **Not yet but soon** – emisiune de Doru Enache (r)
- 17:30 Program muzical
- 17:45 **Pe drumul destinului**. Emisiune de Ioana Mandache
- 18:30 **Actualități**, promo, muzică
- 19:15 **Cufărul cu povești**: „Necunosător e omul”. Povestitor: Dan Burghilea. Realizator: Carmen Cînteză
- 19:30 **Universul cunoașterii**. Emisiune interactivă de actualitate științifică (creativitate, I.T., terapii complementare, educație în afara școlii, noutăți din micro și macro cosmos). Realizator: Cătălin Grosu
- 21:00 **Lumea în clipa 2003**. Putința de a fi. (II) Invitat: Ioan Varlam. Emisiune de Marian Oprea
- 22:00 **În slujba adevărului**. Emisiune de conf.univ.dr. Petre Buneci
- 23:00 Film documentar. Cum să începem o afacere? (7)
- 23:30 Program muzical nocturn
- 02:00 Cursuri universitare (reluare din tronsonul 10:00 – 14:00)

SÂMBĂȚĂ
22 februarie 2003

- 6:00 **Matinal** (informații utile, sfatul medicului, gimnastică, revista presei, interviuri, muzică)

- 8:30 Muzică populară
- 9:00 **Vorbiți, scrieți românește**. Emisiune de lect. univ.dr. Valeriu Marinescu
- 9:30 **Not yet but soon** – emisiune de Doru Enache
- 10:00 **Lumea copiilor**. Emisiune de Carmen Cînteză
- 11:00 **Cu ... și despre muzică**. Emisiune de Mihai Dărie
- 12:00 **Universul cunoașterii**. Emisiune de actualitate științifică (creativitate, I.T., terapii complementare, educație în afara școlii, noutăți din micro și macro cosmos). Realizator: Cătălin Grosu (r)
- 13:30 **Litera și spiritul legii**. Emisiune de prof.univ.dr. Corneliu Turianu
- 14:30 **Meandrele administrației publice**. Emisiune în direct de George Nicolau
- 16:00 **Lumea sporturilor**. •Infosport: cluburi, campionate, competiții. Emisiune de prof.univ.dr. Septimiu Todea și Mugur Popovici
- 17:00 **Întâlnire cu folclorul**. Emisiune de Theodora Popescu
- 17:30 **Trăiește – ți arta**. Emisiune de Marina Roman Boiangiu
- 18:30 **Actualități**
- 19:00 Program muzical
- 19:30 Varietăți la tvRM. Emisiune de Dumitru Cucu
- 21:00 **Laborator de creație**. Emisiune de prof.univ.dr. Ion Dodu Bălan
- 22:00 Program muzical
- 22:30 **Atelier studențesc**. Magazin studențesc. Coordonator Eugenia Grosu Popescu (r)
- 00:00 Program muzical nocturn

DUMINICĂ
23 februarie 2003

- 6:00 **Matinal** (informații utile, sfatul medicului, gimnastică, revista presei, interviuri, muzică)
- 8:00 **Repere spirituale** – emisiune de prof.univ.dr. Mihail Diaconescu
- 9:00 **Lumea copiilor**. Emisiune de Carmen Cînteză (r)
- 10:00 **Auto – star**. Emisiune de Gavrilă Inoan
- 10:30 Film documentar. Vacanță în S.U.A
- 11:00 **S.O.S inima**. Emisiune de prof.univ.dr.doc. H.C. Ioan Pop De Popa
- 12:00 Program muzical
- 12:30 **Lumea în clipa 2003**. Putința de a fi (II). Invitat: Ioan Varlam. Emisiune de Marian Oprea (r)
- 13:30 Varietăți la tvRM. Emisiune de Dumitru Cucu (r)
- 15:00 **Invitație la film** - emisiune de informare și cultură cinematografică, realizată de Emil Voicu
- 16:00 **Lumea sporturilor**. •Glorii ale sportului românesc. •Infosport: cluburi, campionate, competiții. Emisiune de prof.univ.dr. Septimiu Todea și Mugur Popovici
- 17:00 **Club internațional**. Pakistan. Emisiune de Ioana Nitobe
- 18:30 **Actualități**
- 19:00 **Maestri**. Theodor Grigoriu. Emisiune de Valeriu Răpeanu
- 20:00 **Ora melomanului**. Emisiune de Dumitru Cucu (r)
- 21:00 **Oameni care au fost**: Tudor Vianu (II). Emisiune de Corneliu Toader
- 22:00 Cântece populare
- 23:00 Program muzical nocturn

Opinia
națională

Telefoane:
410.39.11 și
410.39.13,
interioare:
117, 122
Fax:
411.33.84

REVISTA **OPINIA NAȚIONALĂ** ESTE EDITATĂ DE **FUNDAȚIA ROMÂNIA DE MÂINE**. Instituție social - umanistă de cultură, știință și învățământ

Revista se poate procura prin abonament de la toate oficiile poștale din țară. În **Catalogul RODIPEI**, revista se regăsește la poziția 2.256.

Solicitări de abonamente se pot adresa redacției, cu plata prin mandat poștal sau dispoziție de plată pe adresa: *Opinia națională*, Splaiul Independenței nr. 313, Sectorul 6, București, Cont 2511.1-23.1/rol - B.C.R. – Sucursala Unirea.

ISSN 1221-4019

Machetarea computerizată și tiparul executate de **LABORATORUL DE TEHNOREDACTARE ȘI TIPOGRAFIA FUNDAȚIEI ROMÂNIA DE MÂINE**

Publicația **OPINIA NAȚIONALĂ** este înregistrată la Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci la nr. 24.000/7.090.672 din 3 septembrie 1997.

Sesiunea Academiei Române ROMANITATEA ORIENTALĂ

Deși inițiată cam în pripă și cu unele lacune în programul ei, recenta sesiune științifică, **Romanitatea orientală**, organizată de către Academia Română, cu sprijinul Ministerului Afacerilor Externe și al Universității din București, are semnificația unei nobile restituții. În climatul atâtor opinii minimalizante, eronate și chiar denigratoare la adresa originii și caracterului românilor, când până și arta lui Caragiale este fraudulos interpretată, de către „ai noștri”, ca un act de integrală autorecuzare națională, fără drept de apel în fața istoriei, o sesiune academică având tema amintită este un semn al revigorării conștiinței noastre de sine. Semnul mult așteptat al curajului de a sintetiza bogăția și complexitatea istoriei noastre în liniile ei esențiale, definitorii, de a le evoca în susținerea, cu mai multă vigoare, a drepturilor și virtuților noastre fundamentale și prevalente. Este semnul benefic al depășirii, cel puțin în comunitatea noastră academică, a complexului de marginalizare și de minoriat, din perspectiva căruia orice efort de creație și de autodepășire ar fi, așa-zicând, inutil.

Evident, încă din vremea constituirii sale – acum aproape 140 de ani – și până astăzi, Academia Română n-a încetat a fi simbolul unității spirituale a tuturor românilor, sub semnul originii lor latine. Sub autoritatea Academiei Române au fost inițiate și înfăptuite lucrări fundamentale de filologie și de istorie, marcând tot atâtea momente hotărâtoare pentru impunerea romanității orientale în conștiința europeană. Astăzi este aproape încheiat uriașul **Dictionar-tezaur al limbii române**, inițiat de Bogdan Petriceicu Hasdeu în anul 1884. Alte proiecte fundamentale, precum **Dictionarul general al literaturii române**, **Micul dictionar academic**, **Dictionarul etimologic al limbii române**, **Tratatul de istoria românilor**, importante **Atlase lingvistice pe regiuni**, cu graiurile componente ale limbii române, amplele **dictionare onomastice și toponimice** sunt preluate de la înaintași și înfăptuite treptat, în pofida tuturor inerțiilor și greutăților specifice actualei etape de tranziție. Să reținem și faptul că, spre cinstea ei, Secția de Filologie și Literatură a Academiei Române a intervenit prompt și cu autoritatea prestigiolui său european când s-a pus problema, dincolo de Prut, a așa-zisel „limbi moldovenești”, proiecte a unei politici frauduloase și falimentare.

Toate acestea reprezintă argumente că cel mai prestigios for cultural și științific al României a fost principalul factor care a consacrat și a apărât românismul ca pe un spirit de sorginte latină, de sinteză și de unitate europeană. Din păcate, asemenea proiecte au fost înfăptuite cam pe tăcute, n-au fost suficient popularizate și ecoul lor în conștiința publică nu s-a ridicat întotdeauna la înălțimea însemnătății lor. Academia Română a fost uneori resimțită ca o enclavă. Tocmai în acest sens îi atribuim amintitei

sesiuni științifice o semnificație resurecționară, de nobilă restituție în întregul. Actuala conducere academică redescoperă și împropăștează menirea pe care ilustrii săi întemeietori din Principate, din Transilvania, Maramureș, Bucovina, Basarabia i-au atribuit-o Academiei Române, aceea de a **premerge, de a pregăti unitatea politică a tuturor românilor prin unitatea lor culturală**, întemeiată în primul rând pe originea și limba lor comună.

Aceasta a fost ideea centrală din cuvântul de deschidere a sesiunii științifice, rostit de **Eugen Simion**, președintele Academiei Române. După ce i-a salutat pe toți cei prezenți, între care **Mircea Geoană**, ministrul Afacerilor Externe, membri ai Academiei, parlamentari, consilieri prezidențiali și guvernamentali, profesori universitari, cercetători științifici, ziariști, vorbitorul și-a exprimat satisfacția participării la o dezbateră științifică pe tema Romanității orientale, dezbateră organizată cu sprijinul Ministerului Afacerilor Externe și al Facultății de Litere din Universitatea bucureșteană. Această temă nu este nouă – a spus vorbitorul –, ea concretizează convingerea noastră străveche că „de la Râm ne tragem”. O regăsim în însuși numele nostru de români, în convingerea tuturor cronicarilor noștri, o regăsim, tratată sistematic, în textele Școlii Ardeline, o reînălțăm, proaspătă și puternică, în secolul al XIX-lea, cu accent în Revoluția de la 1848 și în anul 1859, când prima Unire a fost înfăptuită sub semnul acestei mari idei a latinității noastre. O regăsim apoi în creația tuturor marilor scriitori, istorici, ideologi și în toate momentele afirmării noastre naționale. Ideea latinității limbii și culturii noastre este esențială pentru conștiința românească.

Ea se bazează pe cel puțin două elemente – a spus, în continuare, președintele **Eugen Simion**. Mai întâi este vorba despre formarea limbii române. Temă foarte importantă, prin tratarea căreia filologii și istoricii explică modul în care a fost posibil ca o populație de curând romanizată, dar părăsită de autorități, să-și păstreze limba romanică, nou formată, în cursul atâtor secole și al atâtor răutăți ale istoriei. Apoi este ideea apartenenței noastre la o familie spirituală – cea latină – și la un mod specific de a ne situa în lume. De această idee se leagă întreaga noastră strategie politică, și foarte veche, și foarte actuală. Ministrul nostru al Afacerilor Externe și istoricii participanți la această sesiune științifică vor vorbi pe larg despre ea. Eu aş vrea să spun câteva lucruri văzute ca om de litere. Am remarcat că de această temă a originii noastre latine se leagă atât un orgoliu, cum că „de la Râm ne tragem”, cât și un complex: **complexul de frate al fratelui risipitor**. Fratele risipitor este cel care ne-a părăsit o dată cu retragerea armatelor romane, în anul 271 d.Ch. De atunci, fratele rămas, fratele cel bun, așteaptă, de secole, ca fratele lui mai

- **România este un spațiu al sintezei care se centrează în jurul ideii de latinitate.**
- **Formarea și păstrarea limbii române constituie cea mai de seamă creație din spațiul romanității orientale.**
- **Menirea dintotdeauna a Academiei Române: a pregăti unitatea politică a tuturor românilor prin unitatea lor culturală, întemeiată pe originea și limba lor latină.**
- **De ideea apartenenței la spiritualitatea latină se leagă întreaga noastră strategie politică, și foarte veche, și foarte actuală.**
- **Europa se unifică și, pentru multe țări din Răsărit, România devine Occidentul; suntem astfel pe cale să abandonăm eterna noastră situație periferică.**
- **Să ne promovăm interesele, ale noastre și ale comunităților de români din jur.**
- **Diplomația culturală – un concept la ordinea zilei.**

norocos să se întoarcă. Și nu s-a întors. Tot așteptând, fratele risipitor și norocos n-a stat degeaba, ci și-a creat o cultură, o identitate. Sadoveanu are o carte splendidă, **Zodia Cancerului**, în care Franțușul, un trimis al lui Ludovic al 14-lea spre Istanbul, trece pe la noi și descoperă o lume fabuloasă, o lume ca un paradis, cu oameni care cunosc graiul păsărilor, care se mișcă după semnele cosmosului și vorbesc o limbă pe care el o înțelege din când în când. Acesta este mitul, mitul nostru esențial care ne ține, ne dă rezistență. Istoria este mai complexă și despre ea vom vorbi pe larg în această sesiune științifică. Populația romanizată și părăsită la anul 271 d.Ch. n-a trăit singură, a avut contacte, a dăinuit într-un spațiu de întâlnire a culturilor. Noi suntem ortodocși, ceilalți latini sunt catolici.

Noi, tocmai ca latini ortodocși, în contact cu alte culturi, am oferit, uneori în exces, valorile noastre. Ortodoxia nu înseamnă închidere, ci tradiție bizantină, un fenomen european foarte pregnant. Să nu ne plângem că nu suntem catolici, ci să ne definim identitatea ca atare. Pentru că în componența noastră intră și rădăcini daco-getice, apoi influențe din partea altor popoare cu care am venit în contact. Suntem o țară cu interferențe culturale, un spațiu al sintezelor care se centrează în jurul ideii de latinitate. Limba noastră își atestă multiplu originea ei latină, este o limbă foarte bogată și foarte armonioasă, o limbă de poezie, ceea ce explică faptul că poezia este principala performanță a literaturii noastre.

A urmat salutul dlui **Mircea Geoană**, ministrul Afacerilor Externe, adresat sesiunii academice. A fost, de fapt, o veritabilă comunicare științifică, axată pe demersurile politice, dar și culturale ale României, în etapa actuală a integrării sale în unitatea europeană, unde românii își regăsesc frații intru latinitate și acționează împreună cu ei, după un lung răstimp de izolare. Astăzi se petrece ceva fundamental în existența României și a Europei, un fapt care e capabil de o schimbare a întregii paradigme istorice – a spus ministrul Afacerilor Externe. Suntem pe cale să abandonăm, cel puțin politic, eterna noastră situare la periferie, ca orientali, latini, dar diferiți de ceilalți, ca având un acut complex de marginalizare. Europa se unifică și, pentru multe țări din Răsărit, România a devenit Occidentul. A venit, deci, clipa ca interesele românești să capete o altă pondere în Europa. Să învățăm, ca națiune europeană, să ne promovăm interesele, ale noastre și ale comunităților de români din jurul nostru, folosind instrumentele diplomatice ale Europei. Prin noi, aceste comunități își vor redobândi drepturile fundamentale și mândria lor. De aceea, susținem demersul Republicii Moldova de aderare la Uniunea Europeană.

A venit timpul ca România să joace un rol politic semnificativ alături de celelalte țări latine. Putem îmbogăți conceptul însuși de latinitate, grație faptului că periferiile păstrează mai bine memoria centrului. Putem, așadar, să aducem contribuții inclusiv pentru mai buna cunoaștere a latinității în genere. Desigur, Romanitatea nu epuizează formula noastră etnică, dar ea este esența noastră și constituie un liant, o legătură

profundă cu comunitatea occidentală. E o schimbare profundă pentru România. De aceea, așteptăm de la dezbateră actuală o contribuție, pe măsura acestui moment nemaiîntâlnit, la îmbogățirea conceptului de **diplomație culturală**. Inclusiv prin inițiative culturale, România este chemată să înscrie o contribuție substanțială în această parte a Europei, pentru că nu suntem doar absorbanți pasivi, ci creatori de valori europene. Iar la împlinirea acestei vocații, seminarul de azi poate fi un izvor de idei proaspete pentru politica guvernamentală – a subliniat în încheiere ministrul **Mircea Geoană**.

Apelurile ministrului român al Afacerilor Externe, adresate Academiei Române și cercetătorilor săi, ca și celor din universități, au impresionat asistența, motiv pentru care președintele **Eugen Simion** a ținut să facă unele precizări. El a amintit, mai întâi, o seamă de lucrări literare și științifice, traduse în străinătate, prin care Academia Română desfășoară de multă vreme o autentică diplomație culturală. Sprijinul sporit, acordat în acest sens de ministere și de alți factori guvernamentali, ar putea intensifica asemenea demersuri diplomatice, ca un impuls cert pentru integrarea României în Uniunea Europeană. Care integrare, iată, este stimulată inclusiv prin participarea Academiei Române la unele proiecte științifice comune cu occidentali. Rezultatele obținute până acum de România sunt excelente și tocmai această realitate pledează în favoarea susținerii și extinderii unor asemenea programe de colaborare. Academia Română este un punct de reper inclusiv pentru susținerea grupurilor de români din jurul granițelor noastre. Marile proiecte culturale de interes național, dar

și european, între care tratatele de istorie politică sau literară, dicționarele, atlasele ș.c.l. sunt elaborate cu participarea intelectualilor din toate zonele românofone. Mai buna susținere financiară a acestor proiecte, dintre care unele staționează din lipsă de fonduri, ar avea, de asemenea, un impact pozitiv asupra diplomației noastre culturale. Ca și eventuala constituire, sub autoritatea Academiei Române, a unui Centru de identificare a numeroaselor documente și a altor valori, definitorii pentru cunoașterea patrimoniului românesc, existente astăzi în străinătate. Cu mijloacele proprii, nu prea bogate financiar, noi am obținut o seamă de succese. Avem, deci, o experiență care poate fi mult amplificată cu sprijinul ministerului pe care-l conduceți – a precizat președintele **Eugen Simion**.

Au urmat apoi comunicările științifice înscrise în programul sesiunii Romanitatea orientală: academician Marius Sala – *De la latină la română*, prof. univ. dr. Grigore Brâncuș – *Componenta substratului în structura românei comune*, prof. univ. dr. Liliana Ionescu-Ruxăndoiu – *Romanitatea orientală în lucrările recente ale unor specialiști străini*, prof. univ. dr. Alexandru Banea – *Monument și spirit între Dinărea de Jos, Roma și Constantinopol*, prof. univ. dr. Nicolae Saramandă – *Romanitatea răsăriteană*, dr. Cătălina Vătășescu – *Elementul latin în română și albaneză*, Neagu Djuvara – *Care a fost soarta istorică a romanității sud-dunărene?* Toate aceste comunicări, de înaltă ținută științifică, au fost apreciate cu îndelungi aplauze. Dar ele nu aveau cum să epuizeze problematica mult mai vastă a Romanității orientale, în cuprinsul căreia nu puține cercetări românești sunt esențiale și s-au concretizat în lucrări de referință pentru bibliografia de specialitate. De aceea, credem că ar fi binevenită inițiativa, formulată chiar în desfășurarea amintitei sesiuni academice, de a fi incluse toate aceste comunicări, împreună cu altele complementare, într-un volum reprezentativ pentru stadiul actual al cercetărilor românești referitoare la Romanitatea orientală. Prin introducerea în acest volum și a unor lucrări complementare ar putea fi suplinită și remarcata carență organizatorie a acestei sesiuni, anume faptul că aici n-a fost prezent nici un specialist din Basarabia, care să ateste, o dată mai mult, caracterul unitar al limbii române vorbite de la Tisa până la Nistru și chiar dincolo de acest hotar convențional al romanității orientale. Și încă un fapt de observație curentă: cele mai multe idei dezbătute în această sesiune academică s-au revendicat, implicit, ca făcând parte din fondul comun de cultură generală al fiecărui intelectual român, indiferent de specialitatea lui. Nu este oare firesc și necesar ca ele să-și găsească înfățișarea adecvată în manualele alternative de limba și literatura română și de istorie?

Dar pentru ca un asemenea demers să fie convingător și să aibă succesul asigurat, ar fi trebuit ca și conducerea Ministerului Educației să fi participat la această sesiune științifică. Ceea ce, din păcate, n-a fost cazul. După cum, tot din păcate, nu s-a semnalat prezența mai multor membri ai Academiei Române, specialiști nu numai în filologie sau istorie, ci și în filosofie sau în alte domenii nu numai umaniste. Problemele fundamentale ale romanității orientale privesc pe toți românii instruiți, oricare ar fi specialitatea lor profesională. După cum ideea latinității culturii noastre este esențială pentru întreaga conștiință românească.

Dar asemenea mici scăpări organizatorice n-au afectat elevația și semnificația de **început de calendar**, atribuite acestei manifestări, pentru caracterul viitoarelor sesiuni științifice ale Academiei Române.

Mihai IORDĂNESCU

Profesorii noștri și cărțile lor

Pași spre o nouă istorie

Profesor universitar doctor Nicolae ISAR, **ISTORIA MODERNĂ A ROMÂNILOR** Edificarea statului național (1848-1866), Editura Universității București, 2002

Lucrarea se înscrie în seria exegezelor privind problematica edificării statului român modern. Partea de început a lucrării este o sinteză aducând la zi informația de bază în ce privește Unirea Principatelor, organizarea și consolidarea tânărului stat național în răstimpul domniei lui A.I. Cuza. Destinată cu deosebire studenților, partea a doua a lucrării – mai amplă – se constituie într-o culegere de izvoare semnificative, unele puțin cunoscute, menite să faciliteze dezbaterile din seminarii, în general, să satisfacă interesul cititorilor pentru istoriografie.

Autorul, cunoscut specialist în domeniul istoriei moderne a românilor, este profesor titular la Facultatea de Istorie a Universității din București și la Facultatea de Istorie a Universității Spiru Haret.

În ultima perioadă, istoriografia română a început o campanie asiduă de cercetare, documentare și mai ales de reinterpreteare a principalelor momente ale istoriei naționale.

La peste zece ani de la revoluție, această preocupare se impune tot mai mult în prim-planul demersului istoric. Nenumărate argumente stau la baza acestei necesități, în primul rând cerințele didactice crescute, apariția în câmpul cercetării a unor noi studii, culegeri de documente și analize ce trebuiesc încorporate într-o sinteză completă amplă, realizată fără încercenări ideologice și comenzi, având un singur element conducător, respectul față de adevărul istoric.

Primul semnal în această direcție a provenit chiar din sânul forului suprem al culturii românești, Academia Română, prin încheptul publicării primelor volume din istoria românilor. În această direcție avem bucuria de a semnală astăzi, apariția unei încercări parțiale de sinteză a istoriei moderne a românilor în lucrarea profesorului universitar doctor Nicolae Isar „Istoria modernă a Românilor. Edificarea statului național (1848-1866)”. Autorul, cunoscut cercetător al perioadei, este autor al unor apreciate lucrări privind imaginea societății românești în Franța, începuturile școlii naționale românești la București și Iași, precum

și cu referire la receptarea în Principatele Române a principiilor iluminismului. Având la bază o atare de bogată experiență, profesorul Nicolae Isar a început încă din 2000 redactarea unei atotcuprinzătoare sinteze ce, începând cu perioada premergătoare Revoluției de la 1821, urmează a se finaliza o dată cu apariția României Mari, în granițele ei normale, de la finele primului război mondial.

Ca atare, lucrarea apărută acum se înscrie într-o succesiune ce urmează să ne actualizeze informația și imaginea asupra unei perioade de maximă importanță din istoria românilor, perioadă în care se constituie statul național, cultura națională, se pun bazele statului de drept și se înscrie țara noastră pe orbita diplomatice europene, pregătindu-se efortul ce duce România de la statut de provincie privilegiată a Imperiului Otoman, la independență (1878) și apoi la visul de veacuri al unității desăvârșite. Secretul acestei tranziții, fără egal în istoria multor popoare, se află tocmai în studiul acestui perioade.

Prima lucrare „**Istoria Modernă a Românilor (1774-1848)**”, Editura **Fundației Românie de Măine**, București, 2001, se concentrează pe momentul trezirii națiunii române la o viață nouă sub impulsul revoluției franceze și al naționalismului de secol XIX, precum și pe momentul de maximă importanță al intrării în viața politică a generației de la 1848, generație care, prin elanul și puterea sa creatoare, va marca nu numai începutul pentru neamul românesc. Acum cea de a doua parte a sintezei se concentrează pe momentul triumfului ideii naționale românești, pe clipele de victorie constituite de realizarea Unirii și de marile reforme ale epocii Cuza. Lucrarea are ca puncte forte: o analiză extrem de actuală a momentului post 1848 și a consecințelor sale pentru dezvoltarea ulterioară a națiunii române, apoi un capitol consistent axat pe activitatea emigrației pașoptiste, dublat de

un studiu al revistelor și personalităților emigrației bine structurat.

La fel de importantă în economia lucrării este analiza unei perioade dificile din istoria Principatelor și anume perioada care urmează Convenției de la Balta Liman, prin care unilateral și fără consultarea Principatelor, Rusia și Imperiul Otoman își arrogă prerogative fără egal, ocupă militar teritoriul românesc și încearcă să permanentizeze o atare stare de fapt.

Acest moment extrem de tensionat și bine surprins în lucrare va fi depășit numai datorită talentului diplomatic al celor doi domni ai perioadei: Barbu Știrbei în Țara Românească și Grigore Alexandru Ghica în Moldova.

Realizarea operei politice a celor doi domnitori conform cu izvoarele și noile cercetări este un alt element ce deosebește lucrarea de predecesoarele ei. Un capitol fundamental este și acela privind lupta pentru unire în diplomația europeană în strânsă corelație cu lupta internă din cadrul Divanelor ad-hoc și cu realizarea dublei alegeri a lui Alexandru I. Cuza ca domnitor al celor două principate, moment considerat de autor drept „o pildă de exemplară solidaritate națională, de mare răsunet în țară și străinătate”. Capitolul al II-lea al lucrării se concentrează pe o perioadă nu mai puțin importantă de istorie și anume aceea a

domniei lui Alexandru I. Cuza și a marilor sale reforme. Realizările acestei perioade sunt și ele vitale pentru mersul înainte al tânărului stat. Începând cu recunoașterea dublei uniri, continuând cu unificarea armatei, administrației și cu constituirea primului guvern unificat condus de controversatul lider conservator Barbu Catargiu. Din lucrare se desprinde o nedismulată apreciere a autorului față de rolul istoric al lui Mihail Kogălniceanu și a contribuției sale la realizarea secularizării averilor mănăstirești și apoi în ducerea la bun sfârșit a loviturii de stat din 2 mai 1864 și a reformei agrare. Accentul pus de autor pe analiza acestei perioade ne apare justificat de realizările dense, de faptul că acum se pun bazele statului român de până la primul război mondial.

Suntem fără îndoială în fața unei lucrări de real interes și mai ales extrem de necesare care înmănușiază în ea un efort de o viață al unui reputat specialist, dedicat studiului, arhivist pasionat, cercetător prin lucrări vechi cărora le redă viață, un om al cărților, de o energie care poate fi cel mai bine ilustrată prin cercetarea bibliografiei abundente, selectate și stăpânite perfect în realizarea acestei lucrări și care se constituie într-un ghid neprețuit pentru toți aceia care doresc un ghid complet și adnotat prin labirintul istoriografiei privind perioada modernă. Nu se poate încheia această analiză fără a evidenția o altă particularitate a lucrării și anume acompanierea ei cu o suită de documente rare, unele de-a dreptul diluvii de găsit, dar care toate au darul de a arunca o lumină inedită asupra marilor evenimente și personalități ale perioadei.

Deși autorul și-a considerat în mod modest lucrarea ca o operă cu scop prioritar didactic, trebuie să recunoaștem că ne aflăm în fața unei lucrări care înseamnă mult mai mult decât o introducere în domeniu.

Este o lucrare care corespunde unei exigențe științifice și care mai ales răspunde unei comenzi sociale care se face tot mai mult simțită și anume nevoia de sinteză care, înglobând tot ceea ce înseamnă o nouă cercetare, să permită trecerea la un nou nivel în activitatea științifică.

Lucrarea domnului prof. univ. dr. Nicolae Isar este una din cercetările serioase care respectă nu doar știința istoriei, dar și principiul ei de bază, să lumineze destinul unui popor și marile sale figuri și mai ales să fie îndrumătoare vieții.

Lector univ.dr. Anton CARAGEA

Cartea universitară la Editura Fundației România de Măine

Constantin Cuciuc
SOCIOLOGIA RELIGIILOR

Lucrarea realizează o sinteză a principalelor probleme abordate în literatura de specialitate, dar mai ales reprezintă un indemn pentru stimularea preocupărilor în acest domeniu.

Autorul propune atenției cititorilor câteva probleme care apar frecvent în preocupările actuale ale sociologiei religiilor. El subliniază că modalitățile de abordare a vieții religioase pot fi grupate astfel: trăirea experienței sacralului (de către credincioși, prin credință, practici ș.a.) și cunoașterea acestei experiențe (de către disciplinele religioase, inclusiv prin mijloacele propuse de psihologia și sociologia religiei).

Conținutul vieții religioase este prezentat în carte ca „fenomen social”, iar în cadrul acestuia sunt abordate „comunitățile religioase”. Religia este studiată ca o dimensiune a întregii societăți (populația credincioasă și necredincioasă), sub câteva aspecte: sacral (ca esență a vieții religioase), religia și religiozitatea (ca modalități de relații ale profanului cu lumea sacralului), moduri de reprezentare și organizare a vieții religioase. Comunitățile religioase sunt abordate prin prisma specificului lor, a relațiilor religioase, structurii și conducătorilor acestor comunități ș.a.

Anca-Luiza Stănilă, Mihai Parichi
SOLURILE ROMÂNIEI

Cursul universitar cuprinde o analiză temeinică a diversității tipurilor de sol din România, de la cele mai fertile până la cele mai sărace în elemente nutritive.

După cum arată autorii, cercetările sistematice asupra solurilor din țara noastră au început în primul deceniu al secolului XX, anterior existând doar unele demersuri sporadice. Lucrarea prezintă factorii de formare a solului – relieful, clima, vegetația și fauna, materialul parental (roca mamă), apa freatică și stagnantă, timpul, activitatea omului, cât și influența lor asupra învelisului de sol.

Partea cea mai amplă a cărții este consacrată caracterizării principalelor soluri din România. Menționăm denumirile diviziunilor mari, care, la rândul lor, au subdiviziuni: molisolurile, argiluvisolurile, cambisolurile, spodosolurile, umbrisolurile, solurile hidromorfe, solurile halomorfe, vertisolurile, solurile neevolute, trunchiate sau desfundate, solurile organice.

În ultima parte a cursului sunt prezentate modificările anurilor însuși ale solului sub influența unor acțiuni ale omului (lucrări agricole, irigații, folosirea pesticidelor, îngrășămintelor etc.) și ca urmare a efectelor poluării.